

NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BANKAMA

Član 1

U Zakonu o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08 i 44/10) u članu 1 riječi “mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija i uređuju uslovi i kontrola poslovanja lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima” brišu se.

Član 2

U članu 3 tačka 3 briše se.

Tačka 12 mijenja se i glasi:

„12) lica povezana sa bankom su:

- akcionari sa kvalifikovanim učešćem u banci,
- članovi odbora direktora banke, članovi radnih tijela odbora direktora, izvršni direktori banke, kao i lica koja sa bankom imaju zaključen ugovor o radu iz čijih odredbi proizilazi mogućnost značajnog uticaja tog lica na poslovanje banke, odnosno koji sadrži odredbe kojima se određuje nagrada za rad tog lica po posebnim kriterijumima koji se razlikuju od kriterijuma za ostale zaposlene koji imaju zaključene standardne ugovore o radu,
- članovi uže porodice lica iz al. 1 i 2 ove tačke (bračni drug, lice koje sa tim licem živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom, kao i djeca i druga lica koja sa tim licem žive u porodičnom domaćinstvu),
- pravno lice u kojem banka ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od 20% ili više,
- pravno lice čiji je član organa nadzora, upravljanja ili rukovođenja istovremeno i član odbora direktora ili izvršni direktor banke,
- pravno lice čiji član organa nadzora, upravljanja ili rukovođenja ima 10% ili više akcija sa pravom glasa u banci,
- član organa upravljanja ili nadzora ili rukovođenja u pravnom licu koje direktno ili indirektno kontroliše banku, ili u zavisnom licu banke,
- treće lice koje djeluje za račun lica iz al. 1 do 5 ove tačke, u vezi sa poslovima iz kojih nastaje ili se povećava izloženost banke,
- lica koja su povezana sa licima iz al. 1 do 6 ove tačke na način utvrđen tačkom 8 ovog člana;“.

Poslije tačke 20 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„21) plan oporavka je plan koji sačinjava i ažurira banka u skladu sa članom 76a ovog zakona;

22) plan oporavka grupe je plan oporavka grupe koji se sačinjava i ažurira u skladu sa članom 76g ovog zakona.“

Član 3

U članu 20 stav 1 riječi “mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija,” brišu se.

Član 4

U članu 49 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) planove oporavka;“

Član 5

Član 58 mijenja se i glasi:

„Ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava banke.

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava banke, smatra se velikom izloženošću banke.

Iznos izloženosti banke prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica, izračunava se na način utvrđen propisom Centralne banke.“

Član 6

U članu 64 stav 1 riječi: „zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku” brišu se.

Stav 2 briše se.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

Član 7

Poslije člana 67 dodaje se novi član koji glasi:

“Rizici povezani sa eksternalizacijom

Član 67a

Banka je dužna da uspostavi adekvatan sistem upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom.

Eksternalizacijom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se angažovanje lica izvan banke za obavljanje poslova za banku koje bi, da eksternalizacija nije izvršena, banka obavljala samostalno.

Eksternalizaciju materijalno značajnih poslova i promjenu pružaoca usluge kojem je povjereno obavljanje tih poslova banka može da izvrši samo uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Centralna banka neće odobriti banci planiranu eksternalizaciju, ako bi ta eksternalizacija negativno uticala na:

- 1) obavljanje redovnog poslovanja banke;
- 2) efikasno upravljanje rizicima u banci;
- 3) sistem internih kontrola banke; ili
- 4) mogućnost obavljanja kontrole od strane Centralne banke.

Propisom Centralne banke bliže se utvrđuju poslovi koji mogu biti predmet eksternalizacije, poslovi čije se povjeravanje drugom licu ne smatra eksternalizacijom, materijalno značajni poslovi, uslovi za eksternalizaciju i dokumentacija koja se prilaže uz zahjev za izdavanje odobrenja za eksternalizaciju.“

Član 8

U Poglavlju **V. POSLOVANJE BANKE**, poslije potpoglavlja 3 dodaje se novo potpoglavlje “**3a. Plan oporavka**“ i četiri nova člana koja glase:

„Obaveza pripreme i sadržina plana oporavka

Član 76a

Banka je dužna da pripremi i dostavi Centralnoj banci plan oporavka u kome su utvrđene mjere za poboljšanje finansijskog položaja banke u slučaju nastanka značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja.

Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na banku koja je dio bankarske grupe sa nadređenom bankom čije je sjedište u Crnoj Gori, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

Plan oporavka banke, nakon sprovedenog postupka procjene iz člana 76b ovog zakona, usvaja odbor direktora banke.

Plan oporavka sadrži:

- 1) kratak pregled ključnih elemenata plana i kratak pregled ukupnog kapaciteta za oporavak;
- 2) kratak pregled značajnih promjena u banci od podnošenja posljednjeg plana oporavka;
- 3) plan komunikacije i objavljivanja, uz opis na koji način društvo ima namjeru da rješava moguće negativne reakcije tržišta;
- 4) obuhvat mjera u vezi sa kapitalom i likvidnošću potrebnih za održavanje ili obnavljanje održivosti i finansijskog položaja banke;
- 5) procjenu vremenskog okvira za sprovođenje svakog važnog aspekta plana;
- 6) detaljan opis svih bitnih smetnji za efikasno i blagovremeno sprovođenje plana, uključujući uzimanje u obzir uticaja na ostatak grupe, potrošače i druge ugovorne strane;
- 7) identifikovanje ključnih funkcija;
- 8) detaljan opis postupaka za utvrđivanje vrijednosti i stavljanje na tržište osnovnih linija poslovanja, aktivnosti i imovine banke;
- 9) detaljan opis kako je planiranje oporavka uključeno u korporativnu strukturu upravljanja banke i politike i postupke kojim se utvrđuje odobravanje plana oporavka i utvrđivanje lica koja su u organizaciji odgovorna za pripremu i sprovođenje plana;
- 10) mehanizme i mjere za očuvanje ili obnovu kapitala banke;
- 11) mehanizme i mjere kojim se obezbjeđuje da banka ima odgovarajući pristup izvorima finansiranja za nepredviđene događaje, uključujući moguće izvore likvidnosti, procjenu raspoloživih kolaterala i procjenu mogućnosti prenosa likvidnosti između subjekata grupe i poslovanja, da bi se obezbijedilo da može da nastavi sa poslovanjem i ispuni svoje obaveze u trenutku njihovog dospijeca;
- 12) mehanizme i mjere za smanjenje rizika i odnosa sopstvenih sredstava i obaveza banke;
- 13) mehanizme i mjere za restrukturiranje obaveza;
- 14) mehanizme i mjere za restrukturiranje linija poslovanja;
- 15) mehanizme i mjere potrebne za održavanje stalnog pristupa infrastrukturi finansijskih tržišta;
- 16) mehanizme i mjere potrebne za održavanje neprekinutog rada operativnih procesa banke, uključujući infrastrukturu i informacione usluge;
- 17) pripremne mehanizme za olakšavanje prodaje imovine ili linija poslovanja u vremenskom okviru primjerenom za obnavljanje finansijskog stanja;
- 18) druge mjere i strategije organa banke za obnavljanje finansijskog stanja i očekivani finansijski uticaj tih mjera ili strategija;
- 19) pripremne mjere koje je banka preduzela ili planove koje je potrebno preduzeti radi olakšavanja sprovođenja plana oporavka, uključujući mjere koje su neophodne da bi se omogućila blagovremena dokapitalizacija banke;

20) okvir indikatora kojima se utvrđuju mjesta na kojima se mogu preduzeti odgovarajuće mjere iz plana.

Plan oporavka ne može sadržati pristup ili primanje pomoći iz javnih sredstava.

Plan oporavka uključuje, prema potrebi, analizu kako i kada banka može, pod uslovima koji su utvrđeni planom, da se prijavi za korišćenje sredstava Centralne banke i da identifikuje imovinu koja bi se mogla smatrati kolateralom.

Plan oporavka uključuje i mjere koje bi banka mogla preduzeti ako su ispunjeni uslovi za ranu intervenciju.

Plan oporavka sadrži i niz scenarija ozbiljnog makroekonomskog i finansijskog stresa relevantnih za posebne uslove banke, uključujući i događaje na nivou cijelog sistema i poseban stres povezan sa pojedinačnim pravnim licama i grupama.

Banka je dužna da plan oporavka ažurira najmanje jednom godišnje, a na zahtjev Centralne banke i češće, kao i u slučaju promjene u pravnoj ili organizacionoj strukturi banke ili članice bankarske grupe za koju se plan oporavka izrađuje, ili nakon promjene njihove poslovne ili finansijske situacije koja bi mogla bitno uticati na plan oporavka ili stvoriti potrebu za njegovom izmjenom.

Banka je dužna da utvrdi, dokumentuje i redovno nadzire postupak izrade i ažuriranja plana oporavka, kao i da, na zahtjev Centralne banke, obezbijedi potpune i detaljne informacije o postupku izrade i ažuriranja plana oporavka.

Centralna banka može utvrditi manji obuhvat plana oporavka i manju učestalost njegovog ažuriranja za banku čija veličina, model poslovanja i povezanost sa drugim institucijama ili finansijskim sistemom u cjelini obezbjeđuje da propadanje te banke neće imati negativan uticaj na finansijsko tržište, druge banke ili na uslove finansiranja.

Centralna banka može utvrditi regulatorne tehničke standarde i smjernice koji se primjenjuju u vezi sa planom oporavka.

Procjena plana oporavka

Član 76b

Banka je dužna da obezbijedi da plan oporavka ispunjava uslove iz člana 76a i sljedeće kriterijume:

- 1) da sprovođenje mjera predloženih u planu, u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, obezbjeđuje ili ponovo uspostavlja održivost redovnog poslovanja i stabilnost finansijskog položaja banke ili bankarske grupe za koju se plan izrađuje, uzimajući u obzir pripremne mjere koje je banka preduzela ili planira da preduzme, i
- 2) da se plan oporavka i mjere predviđene tim planom mogu u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja brzo i efektivno sprovesti i da neće dovesti do značajnih štetnih uticaja u finansijskom sistemu, čak i u slučaju istovremenog sprovođenja plana oporavka u drugoj banci.

Centralna banka, u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja plana oporavka od strane banke, procjenjuje da li su ispunjeni uslovi iz člana 76a ovog zakona i kriterijumi iz stava 1 ovog člana i o tome obavještava banku.

Pri procjeni iz stava 2 ovog člana, Centralna banka vodi računa o adekvatnosti strukture kapitala i izvora finansiranja banke, u zavisnosti od složenosti organizacione strukture i rizičnog profila banke.

Centralna banka, odmah po prijemu, dostavlja plan oporavka organu nadležnom za sanaciju i izradu sanacionog plana banke utvrđenom posebnim zakonom kojim se uređuje sanacija banaka (u daljem tekstu: organ za sanaciju banaka), koji može, ukoliko smatra da mjere koje su predložene planom oporavka mogu negativno uticati na mogućnost sanacije te banke, u primjerenom roku, dati preporuke, koje Centralna banka uzima u obzir pri odlučivanju o potrebi da banka izmijeni plan oporavka.

Ako Centralna banka, u roku iz stava 2 ovog člana, ocijeni da postoje značajni nedostaci u planu oporavka ili značajne smetnje za njegovo sprovođenje, zahtijevaće od banke da, u roku od najduže dva mjeseca, dostavi izmijenjeni plan oporavka kojim se utvrđeni nedostaci ili smetnje otklanjaju, s tim što je Centralna banka dužna da, prije nego zatraži od banke da izmijeni plan oporavka, toj banci omogući da iznese mišljenje o tom zahtjevu.

Rok za dostavljanje izmijenjenog plana oporavka iz stava 5 ovog člana Centralna banka može, na obrazloženi zahtjev banke, produžiti za najduže mjesec dana.

Ako ocijeni da ni izmijenjenim planom oporavka nijesu otklonjeni utvrđeni nedostaci ili smetnje, Centralna banka može naložiti banci da izvrši tačno definisane promjene plana oporavka.

Ako banka ne dostavi izmijenjeni plan oporavka ili ako Centralna banka ocijeni da izmijenjenim planom oporavka nijesu otklonjeni ranije utvrđeni nedostaci ili smetnje utvrđene u prvoj procjeni, a te nedostatke ili smetnje nije moguće otkloniti nalaganjem tačno definisanih promjena plana oporavka, Centralna banka nalaže banci da, u primjerenom roku, utvrdi koje promjene u poslovanju je moguće sprovesti kako bi otklonila nedostatke ili smetnje u sprovođenju plana oporavka.

Ako Centralna banka ocijeni da su promjene u poslovanju koje je utvrdila banka u smislu stava 8 ovog člana adekvatne za otklanjanje nedostataka ili smetnji u sprovođenju plana oporavka, nalaže banci da te promjene sprovede.

Ako banka ne utvrdi promjene u poslovanju koje imaju za cilj otklanjanje nedostataka ili smetnji za sprovođenje plana oporavka, ili ako Centralna banka ocijeni da utvrđene promjene ili rokovi nijesu adekvatni, Centralna banka može banci naložiti bilo koju mjeru koju smatra potrebnom za otklanjanje nedostataka ili smetnji koja je srazmjerna ozbiljnosti nedostataka i smetnji i efektima mjera na poslovanje banke.

U smislu stava 10 ovog člana Centralna banka može, pored drugih mjera iz ovog zakona, banci naložiti naročito:

- 1) poboljšanje rizičnog profila, uključujući i smanjenje rizika likvidnosti;
- 2) stvaranje uslova za blagovremenu dokapitalizaciju;
- 3) preispitivanje strategije i organizacione strukture;
- 4) promjenu strategije izvora finansiranja sa ciljem povećanja otpornosti osnovnih linija poslovanja i ključnih funkcija banke; i
- 5) uvođenje promjena u sistemu korporativnog upravljanja.

Protiv rješenja iz stava 11 ovog člana može se voditi upravni spor.

U slučaju kada je banka član bankarske grupe za koju kontrolu na konsolidovanoj osnovi vrši drugi nadležni organ, Centralna banka, na bazi sporazuma o saradnji, razmjenjuje mišljenja i ostvaruje druge vidove saradnje sa tim organom, u cilju usklađivanja plana oporavka tog člana grupe i plana oporavka bankarske grupe kojoj pripada.

Indikatori za primjenu plana oporavka

Član 76v

Plan oporavka treba da sadrži indikatore na osnovu kojih se utvrđuje kada se određena mjera iz tog plana može preduzeti, pri čemu banka može, ako to opravdavaju okolnosti u određenoj situaciji, na osnovu odluke odbora direktora banke, da preduzme mjere za oporavak i kada na to ne ukazuju određeni indikatori iz ovog plana, odnosno da ne primijeni mjere iako na to ukazuju utvrđeni indikatori.

Banka je dužna da na adekvatan način obezbijedi redovno praćenje indikatora iz stava 1 ovog člana.

Banka je dužna da, bez odlaganja, u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku o preduzimanju mjera iz plana oporavka, odnosno o tome da nije preduzela mjeru iz plana oporavka iako su bili ispunjeni uslovi za njeno preduzimanje, kao i da uz to obavještenje dostavi odgovarajuće obrazloženje.

Plan oporavka bankarske grupe

Član 76g

Nadređena banka u bankarskoj grupi nad kojom Centralna banka vrši kontrolu na konsolidovanoj osnovi u skladu sa ovim zakonom, dužna je da izradi i dostavi Centralnoj banci plan oporavka za bankarsku grupu kojoj pripada (u daljem tekstu: plan oporavka bankarske grupe) u slučaju znatnog pogoršanja finansijskog položaja grupe, radi postizanja stabilnosti i ponovnog uspostavljanja odgovarajućeg finansijskog položaja na nivou bankarske grupe kao cjeline, a posebno banaka kao članova ove grupe, uzimajući u obzir finansijski položaj ostalih članova te grupe.

Plan oporavka bankarske grupe sačinjava se u skladu sa čl. 76a, 76b i 76v ovog zakona i sadrži mjere i aktivnosti iz tih članova koje se odnose na bankarsku grupu kao cjelinu, kao i posebne mjere i aktivnosti koje se preduzimaju na nivou nadređene banke i podređenih članova grupe, uzimajući u obzir potrebu koordinacije i međusobne usklađenosti tih mjera i aktivnosti.

Centralna banka, shodnom primjenom člana 76b ovog zakona, procjenjuje da li plan oporavka bankarske grupe ispunjava potrebne uslove.

Centralna banka može, pored mjera iz člana 76b st. 10 i 11 ovog zakona, naložiti da određeni članovi bankarske grupe izrade i dostave Centralnoj banci plan oporavka na pojedinačnoj osnovi.

U slučaju kada nije nadležna za kontrolu određenog člana bankarske grupe, Centralna banka, na bazi sporazuma o saradnji, razmjenjuje mišljenja i ostvaruje druge vidove saradnje sa organom nadležnom za kontrolu tog člana grupe, u cilju usklađivanja plana oporavka tog člana grupe i plana oporavka bankarske grupe kojoj pripada.

Centralna banka bliže propisuje sadržaj i način procjene plana oporavka bankarske grupe.“

Član 9

U članu 78 stav 4 na kraju teksta tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi „uključujući i limite poslovanja sa licima povezanim sa bankom.“

Član 10

U članu 85 stav 2 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) banci preko koje se obavljaju međunarodne platne transakcije (korespondentskoj banci) mogu se učiniti dostupnim podaci o klijentu koji su toj banci potrebni za izvršavanje obaveze identifikacije i provjere klijenta u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;“.

Član 11

U članu 92 stav 1 mijenja se i glasi:

“Klijent banke koji nije zadovoljan aktom, radnjom ili nepostupanjem banke, može se obratiti zaštitniku prava klijenata (u daljem tekstu: bankarski ombudsman), kao nezavisnom licu koje u vansudskom postupku učestvuje u rješavanju spornih pitanja između klijenata i banaka.”

U stavu 4 riječi “odnosno mikrokreditnim finansijskim institucijama i kreditnim unijama,” brišu se.

U stavu 6 tačka 2 riječi “i mikrokreditnim finansijskim institucijama i kreditnim unijama” brišu se

U stavu 8 poslije riječi “bankom” zarez se zamjenjuje tačkom a riječi “odnosno mikrokreditnom finansijskom institucijom i kreditnom unijom” brišu se.

Član 12

U članu 103 stav 1 riječi: “Banke, filijale stranih banaka i mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije i druga lica kojima Centralna banka daje dozvolu za rad dužni su” zamjenjuju se riječima “Banke i filijale stranih banaka dužne su”.

Član 13

U članu 105 tač. 3 i 4 brišu se.

Član 14

U članu 115 stav 2 tačka 2 riječi „zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona” zamjenjuju se riječima “ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje platni promet, zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zakonom kojim se uređuju potrošački krediti i propisima donesenim na osnovu ovih zakona, kao i postupanje banke suprotno drugim propisima kojim se negativno utiče na rizični profil banke”.

Član 15

Član 116 mijenja se i glasi:

„Ukoliko utvrdi nepravilnosti u poslovanju banke, Centralna banka može prema banci preduzeti jednu od sljedećih mjera:

- 1) u pisanoj formi upozoriti banku o utvrđenim nepravilnostima i zahtijevati od banke da preduzme jednu ili više aktivnosti za otklanjanje tih nepravilnosti;
- 2) zaključiti sa bankom sporazum kojim će se banka obavezati da u određenom roku otkloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju;
- 3) donijeti rješenje kojim će izreći jednu ili više sljedećih mjera:
 - naložiti banci da otkloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju i/ili preduzme druge aktivnosti za poboljšanje stanja u banci,
 - naložiti banci da smanji ili prekine jednu ili više aktivnosti za koje je Centralna banka utvrdila da su prouzrokovale gubitke za banku ili su suprotne dobrim bankarskim praksama,
 - naložiti banci da utvrdi strožije limite u poslovanju od limita utvrđenih ovim zakonom, propisom Centralne banke ili aktima poslovne politike banke,
 - naložiti razvrstavanje aktive po osnovu izloženosti kreditnom riziku u rizičniju grupu,
 - naložiti banci da poveća iznos sopstvenih sredstava, obezbijedi veći koeficijent solventnosti i/ili veći nivo drugih pokazatelja adekvatnosti kapitala od propisanih, ukoliko je ispunjen jedan ili više uslova iz člana 71 ovog zakona,
 - naložiti da banka, u roku od 60 dana, napravi plan obnove kapitala prihvatljiv za Centralnu banku,
 - naložiti banci da smanji opšte troškove, uključujući i ograničavanje zarada i drugih primanja članova odbora direktora, izvršnih direktora i drugih lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
 - naložiti da sve kamatne stope koje se plaćaju na depozite ne prelaze tržišne kamatne stope za uporedive iznose i rokove dospjeća,
 - naložiti banci da zahtijeva od njenog zavisnog lica da smanji ili prekine aktivnost za koju je Centralna banka utvrdila da je prouzrokovala značajne gubitke za banku ili da predstavlja veliki rizik za banku,
 - zabraniti ili ograničiti porast aktive banke,
 - naložiti banci prodaju dijela aktive,
 - zabraniti banci ulaganja u druga pravna lica,
 - naložiti banci da raskine ugovor zaključen sa licem izvan banke o pružanju usluga za banku, a koji banku izlaže visokom riziku,
 - privremeno zabraniti obavljanje pojedinih ili svih poslova,
 - privremeno zabraniti ili ograničiti otvaranje novih organizacionih djelova ili uvođenje novih proizvoda,
 - privremeno zabraniti primanje novih depozita i drugih povratnih sredstava,
 - privremeno zabraniti isplatu dividende ili bilo kojeg oblika isplate dobiti,
 - naložiti banci da prestane sa primjenom nesigurnih ili nesolidnih praksi,
 - naložiti banci da sprovede odgovarajuće mjere za obezbjeđivanje sigurnog i efikasnog platnog prometa, uključujući i mjere zabrane raspolaganja sredstvima sa računa i mjere zabrane odobrenja ili zaduženja računa,
 - naložiti banci da izvrši odgovarajući prenos sredstava sa računa klijenta kojim se otklanjaju utvrđene nepravilnosti,
 - naložiti banci da donese i sprovede mjere za poboljšanje postupaka naplate dospjelih potraživanja, pravilno vrednovanje bilansnih i vanbilansnih stavki, poboljšanje računovodstvenog i informacionog sistema i/ili poboljšanje sistema internih kontrola i interne revizije;

- 4) preduzeti prema banci mjere rane intervencije, ako su ispunjeni uslovi iz člana 119a ovog zakona;
- 5) oduzeti dozvolu za rad banke.

Ukoliko je nivo sopstvenih sredstava banke, koeficijent solventnosti i/ili drugi pokazatelj adekvatnosti kapitala banke ispod propisanog nivoa, Centralna banka, prije preduzimanja drugih mjera utvrđenih ovim zakonom, može rješenjem zabraniti banci obavljanje jednog ili više poslova utvrđenih rješenjem o izdavanju dozvole za rad, odnosno odobrenjem Centralne banke.

U postupku izricanja mjere iz stava 2 ovog člana ne primjenjuju se odredbe člana 114 ovog zakona.

Član 16

Poslije člana 119 dodaje se 12 novih članova koji glase:

„Uslovi za ranu intervenciju

Član 119a

Centralna banka rješenjem nalaže mjere rane intervencije, ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- 1) banka je svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno ovom zakonu, propisu Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala banaka ili drugim propisima kojima se uređuje poslovanje banaka, u mjeri koja ugrožava ili bi mogla ugroziti njenu likvidnost, solventnost ili održivost poslovanja, ili
- 2) prema podacima kojima raspolaže Centralna banka, osnovano se može očekivati da će banka u bliskoj budućnosti prekršiti odredbe ovog zakona, propisa Centralne banke kojima se uređuje adekvatnost kapitala banaka ili drugog propisa kojim se uređuje poslovanje banaka, u mjeri koja bi mogla ugroziti njenu likvidnost, solventnost ili održivost poslovanja, a naročito zbog naglog pogoršanja finansijskog stanja banke, uključujući pogoršanje likvidnosti, pogoršanje pokazatelja adekvatnosti kapitala i drugih pokazatelja poslovanja, porast nivoa nekvalitetnih kredita, povećanje koncentracije izloženosti, narušenu održivost poslovnog modela ili narušenu efikasnost i pouzdanost sistema upravljanja i internih kontrola.

Mjere rane intervencije

Član 119b

Rješenjem iz člana 119a ovog zakona, pored ostalih mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti utvrđenih ovim zakonom, Centralna banka može:

- 1) naložiti banci da sprovede jednu ili više mjera iz plana oporavka ili da ažurira plan oporavka, ako se okolnosti koje su dovele do rane intervencije razlikuju od pretpostavki iz prvobitnog plana oporavka i da sprovede jednu ili više mjera iz ažuriranog plana, u određenom roku;
- 2) naložiti banci da razmotri postojeće stanje u banci, utvrdi mjere za rješavanje mogućih utvrđenih problema i izradi program aktivnosti za rješavanje tih problema, kao i rokove za njegovo sprovođenje;
- 3) naložiti banci da sazove skupštinu akcionara sa dnevnim redom koji odredi Centralna banka i zahtjevom da akcionari razmotre donošenje određenih odluka;
- 4) naložiti banci da sačini plan pregovora o restrukturiranju dugova sa pojedinim ili svim povjericima banke u skladu sa planom oporavka;
- 5) naložiti banci da izvrši promjene u poslovnoj strategiji banke;
- 6) naložiti banci da izvrši izmjene organizacione strukture banke;

- 7) naložiti banci da dostavi Centralnoj banci sve potrebne informacije u cilju ažuriranja plana sanacije i pripreme banke za moguću sanaciju i vrednovanje imovine i obaveza banke u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija banaka;
- 8) naložiti banci da razriješi jednog ili više članova odbora direktora ili izvršnih direktora banke ako se utvrdi da nemaju dovoljno dobar ugled ili odgovarajuća stručna znanja, sposobnost, spremnost ili iskustvo da izvršavaju svoje dužnosti i imenuju nova lica u skladu sa ovim zakonom;
- 9) naložiti banci da razriješi jednog ili više članova odbora direktora ili oduzeti odobrenje za izbor jednog ili više članova odbora direktora ili izvršnih direktora u skladu sa članom 119g ovog zakona;
- 10) imenovati administratora u skladu sa članom 119d ovog zakona; i/ili
- 11) uvesti privremenu upravu u banci u skladu sa članom 119đ ovog zakona.

Za svaku od mjera iz stava 1 ovog člana, Centralna banka određuje odgovarajući rok za izvršenje naloga.

Na postupak preduzimanja mjera iz ovog člana Centralna banka nije obavezna da primjenjuje odredbe ovog zakona koje se odnose na postupak kontrole koji prethodi izricanju mjera iz člana 116 ovog zakona.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se voditi upravni spor.

U postupku protiv rješenja kojim se preduzimaju mjere iz ovog člana nadležni sud ne može izreći privremenu mjeru odlaganja izvršenja.

Centralna banka je dužna da rješenje iz stava 1 ovog člana, bez odlaganja, dostavi organu za sanaciju banaka.

Sazivanje skupštine akcionara

Član 119v

Ako banka nije izvršila mjeru iz člana 119b stav 1 tačka 3 ovog zakona na način i u rokovima koji su naloženi rješenjem, Centralna banka može, najmanje 15 dana prije dana utvrđenog za održavanje skupštine akcionara, sazvati skupštinu akcionara i utvrditi dnevni red i predlog odluka koje treba donijeti na skupštini.

Centralna banka, za potrebe održavanja skupštine iz stava 1 ovog člana, a na osnovu izvršene kontrole, sačinjava i dostavlja akcionarima izvještaj o poslovanju banke.

Na dnevni red koji predloži Centralna banka akcionari ne mogu davati prigovor niti predlagati izmjene ili dopune predloženog dnevnog reda.

Razrješenje članova odbora direktora i izvršnih direktora

Član 119g

U slučaju značajnog pogoršanja finansijske situacije banke ili ozbiljnog kršenja odredbi ovog zakona i drugih propisa i postojanja drugih nepravilnosti, i kada ostale mjere preduzete u skladu sa članom 119b ovog zakona nijesu dovoljne za popravljavanje stanja u banci, Centralna banka može da naloži banci da razriješi pojedinog ili više članova odbora direktora i/ili jednog ili više izvršnih direktora, ili da oduzme odobrenje za imenovanje tih lica, nezavisno od toga da li ta lica ispunjavaju propisane uslove za obavljanje tih poslova, odnosno bez obzira da li su ispunjeni uslovi za oduzimanje odgovarajućeg odobrenja, utvrđeni ovim zakonom.

U slučaju iz stava 1 ovog člana izbor novih članova odbora direktora, odnosno izvršnih direktora vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje izbor članova odbora direktora, odnosno izvršnih direktora banke.

Imenovanje administratora Član 119d

U slučaju kada je finansijska situacija u banci značajno pogoršana ili kada postoje ozbiljna kršenja odredbi ovog zakona i drugih propisa i postoje druge nepravilnosti u radu banke, i ako ocijeni da mjera razrješenja jednog ili više članova odbora direktora ili višeg rukovodstva banke u smislu člana 119g ovog zakona nije dovoljna za poboljšanje stanja u banci, Centralna banka može imenovati administratora i jednog ili više njegovih pomoćnika.

Za administratora može biti imenovano lice koje ima odgovarajuća stručna znanja i sposobnosti za obavljanje svojih dužnosti, koje nije povezano sa bankom i ako ne postoje druge činjenice koje ukazuju na potencijalni konflikt interesa u slučaju imenovanja tog lica za administratora.

Administrator i njegovi pomoćnici se imenuju na period do šest mjeseci, s tim da Centralna banka može produžiti mandat administratora za još najduže šest mjeseci, ako ocijeni da i dalje postoji neki od uslova iz člana 119a ovog zakona, a u slučaju produženja mandata administratora Centralna banka dostavlja banci i obrazloženje takve odluke.

Centralna banka može da opozove administratora u toku njegovog mandata i imenuje drugog administratora.

Centralna banka rješenjem o imenovanju administratora i njegovih pomoćnika utvrđuje njihova ovlašćenja i obaveze, trajanje mandata, rokove za izvještavanje, a može odrediti i poslove koje administrator može obavljati samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

Pored ovlašćenja koja su članom 118a utvrđena za ovlašćeno lice, administrator može rješenjem o imenovanju biti ovlašćen naročito i za:

- 1) davanje prethodne saglasnosti na određene odluke odbora direktora banke ili izvršnih direktora,
- 2) sazivanje skupštine akcionara, uz saglasnost Centralne banke, i/ili
- 3) savjetovanje odbora direktora ili izvršnih direktora banke prije donošenja odluka.

Centralna banka može zahtijevati od administratora da sačini izvještaj o finansijskom stanju banke i radnjama izvršenim tokom njegovog mandata, u intervalima koje odredi Centralna banka i na kraju njegovog mandata.

U slučaju iz stava 6 tačka 1 ovog člana odbor direktora i izvršni direktor ne mogu samostalno da donose odluke, a odluke koje su donesene bez prethodne saglasnosti administratora su ništave.

U slučaju iz stava 6 tačka 3 ovog člana odbor direktora i izvršni direktor dužni su da se, pri donošenju odluka, savjetuju sa administratorom.

Administrator i njegovi pomoćnici mogu biti lica koja su zaposlena u Centralnoj banci ili druga lica koja ispunjavaju uslove iz ovog zakona.

Administrator i njegovi pomoćnici imaju pravo na naknadu za svoj rad, čiji iznos utvrđuje Centralna banka, a isplaćuje se na teret banke.

Ako je Centralna banka rješenjem o imenovanju administratora odredila da se pojedine radnje ili odluke u banci mogu preduzimati ili donositi samo uz prethodnu saglasnost administratora, ta se činjenica upisuje u CRPS kao ograničenje u ovlaštenjima koja su upisana u CRPS za lica koja su ovlaštena za zastupanje banke.

Predlog za upis u CRPS ograničenja iz stava 11 ovog člana podnosi Centralna banka.

Po tužbi podnesenoj protiv rješenja Centralne banke o imenovanju administratora, nadležni sud odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema tužbe.

Ovlaštenja administratora, odnosno njegovih pomoćnika, prestaju istekom mandata, ili prije isteka mandata u slučaju:

- 1) prestanka potrebe njihovog daljeg angažovanja;
- 2) uvođenja privremene uprave u banci u skladu sa ovim zakonom;
- 3) pokretanja postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija banaka;
- 4) oduzimanja dozvole za rad banke;
- 5) opoziva ili podnošenja ostavke, ili
- 6) drugih razloga zbog kojih nijesu u mogućnosti da obavljaju povjerene poslove.

Uvođenje privremene uprave u banci

Član 119d

Centralna banka može donijeti rješenje o uvođenju privremene uprave u banci ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) banka značajno krši odredbe ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje poslovanje banaka ili postoje značajni nedostaci u poslovanju banke, i
- 2) finansijsko stanje banke se, i pored mjera koje su naložene u skladu sa članom 119d ovog zakona, nije poboljšalo ili je Centralna banka ocijenila da mjera iz člana 119d ovog zakona ne bi bila dovoljna za poboljšanje stanja u banci.

Centralna banka rješenjem o uvođenju privremene uprave imenuje članove privremene uprave i može imenovati jedno ili više lica za obavljanje pomoćnih, administrativnih i tehničkih poslova po nalogu privremene uprave (u daljem tekstu: asistenti privremene uprave), s tim što ta lica nijesu članovi privremene uprave.

Rješenjem o uvođenju privremene uprave se:

- 1) utvrđuje da je uvedena privremena uprava u banci;
- 2) imenuju predsjednik i članovi privremene uprave;
- 3) imenuju asistenti privremene uprave;
- 4) određuje mandat privremene uprave;
- 5) određuje uloga i funkcije privremene uprave, koje mogu obuhvatati utvrđivanje finansijskog položaja banke, upravljanje poslovanjem ili dijelom poslovanja banke sa ciljem očuvanja ili obnavljanja finansijskog položaja banke i preduzimanje mjera radi obnove zdravog i stabilnog poslovanja banke;
- 6) određuju sadržaj i rokovi za dostavljanje izvještaja iz člana 119k ovog zakona.

Rješenjem iz stava 3 ovog člana mogu se utvrditi i:

- 1) vrste poslova kojima rukovodi pojedini član privremene uprave;
- 2) radnje koje privremena uprava može preduzimati samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

Centralna banka imenuje privremenu upravu za period koje ne može biti duži od 12 mjeseci i može ga produžiti za još 12 mjeseci ako ocijeni da i dalje postoje uslovi iz stava 1 ovog člana, a u slučaju produženja mandata privremene uprave Centralna banka banci dostavlja i obrazloženje takve odluke.

Protiv rješenja o uvođenju privremene uprave može se voditi upravni spor.

Po tužbi podnesenoj protiv rješenja Centralne banke o uvođenju privremene uprave nadležni sud odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema tužbe.

Članovi i asistenti privremene uprave

Član 119e

Privremena uprava banke ima najmanje dva člana, od kojih se jedan imenuje za predsjednika privremene uprave.

Za člana privremene uprave banke može biti imenovano lice koje ima stručna znanja i sposobnosti za obavljanje svojih dužnosti, nije povezano sa bankom i ne postoje druge činjenice koje ukazuju na potencijalni konflikt interesa u slučaju imenovanja tog lica za člana privremene uprave.

Članovi i asistenti privremene uprave mogu biti lica zaposlena u Centralnoj banci ili druga lica koja ispunjavaju uslove iz ovog zakona.

Članovi i asistenti imaju pravo na naknadu za svoj rad, čiji iznos utvrđuje Centralna banka, a isplaćuje se na teret banke.

Centralna banka može tokom trajanja privremene uprave razriješiti člana ili asistenta privremene uprave i imenovati novog člana, odnosno asistenta privremene uprave, čiji mandat može trajati najduže do isteka mandata privremene uprave.

Prava i obaveze članova privremene uprave počinju danom dostavljanja banci rješenja o uvođenju privremene uprave.

Članovi privremene uprave poslove banke vode zajedno.

Izuzetno od stava 7 ovog člana, u slučaju različitih mišljenja članova privremene uprave smatra se da je donesena odluka za koju je glasala većina članova, a ukoliko su glasovi pri odlučivanju izjednačeni, odlučujući je glas predsjednika privremene uprave.

Članovi privremene uprave zastupaju banku pojedinačno.

Mandat člana privremene uprave prestaje istekom perioda koji je naveden u rješenju o uvođenju privremene uprave, ili prije isteka tog perioda u slučaju:

- 1) opoziva ili podnošenja ostavke;
- 2) skraćenja perioda trajanja privremene uprave;

- 3) oduzimanja dozvole za rad banke;
- 4) pokretanja postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija banaka; ili
- 5) postojanja drugih razloga zbog kojih član privremene uprave nije u mogućnosti da obavlja povjerene poslove.

Danom prestanka privremene uprave prestaje i mandat asistentata privremene uprave.

Objavljivanje odluke o uvođenju privremene uprave

Član 119ž

Centralna banka bez odlaganja dostavlja rješenje o uvođenju privremene uprave banci.

Rješenje o uvođenju privremene uprave objavljuje se u »Službenom listu Crne Gore« i dostavlja CRPS-u radi upisa promjena podataka.

Pravne posljedice odluke o uvođenju privremene uprave

Član 119z

Danom dostavljanja rješenja o uvođenju privremene uprave banci:

- 1) sva ovlaštenja odbora direktora, izvršnih direktora i zastupnika banke prenose se na privremenu upravu, i
- 2) članovima odbora direktora banke prestaje funkcija na koju su imenovani, a izvršnim direktorima prestaje dužnost na koju su izabrani.

Dužnost saradnje članova odbora direktora i drugih zaposlenih

Član 119i

Članovi odbora direktora, izvršni direktori i druga lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima u banci su dužni da privremenoj upravi i asistentima privremene uprave odmah omoguće pristup cjelokupnoj poslovnoj i ostaloj dokumentaciji banke i da pripreme izvještaj o primopredaji poslova.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su privremenoj upravi ili pojedinom članu privremene uprave pruže sve informacije ili dodatne izvještaje o poslovanju banke.

Svi zaposleni u banci su dužni da sarađuju sa privremenom upravom i asistentima privremene uprave.

Poslovi privremene uprave

Član 119j

Privremena uprava vodi poslove banke.

Centralna banka je ovlašćena da daje privremenoj upravi pisane naloge i uputstva.

Pri vođenju poslova banke privremena uprava je dužna da se pridržava ograničenja koja su joj utvrđena rješenjem Centralne banke o njenom imenovanju.

Ako u toku mandata privremene uprave banka prenosi ugovore o depozitu ili ugovore o kreditu na drugu banku, takav prenos se može izvršiti bez prethodne saglasnosti druge ugovorne strane.

Dužnosti privremene uprave

Član 119k

Privremena uprava je dužna da nakon imenovanja, u roku koji odredi Centralna banka, pripremi i dostavi Centralnoj banci izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja banke, zajedno sa procjenom finansijske stabilnosti i mogućnosti za dalje poslovanje banke.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, privremena uprava nije dužna da pripremi i dostavi izvještaj iz stava 1 ovog člana ako je takav izvještaj, neposredno prije imenovanja privremene uprave pripremio administrator u izvršavanju obaveza utvrđenih rješenjem o imenovanju iz člana 119d stav 5 ovog zakona.

Privremena uprava je dužna da, na zahtjev Centralne banke, dostavi dodatne izvještaje i informacije o svim pitanjima koja su od značaja za sprovođenje kontrole i procjene finansijskog stanja i mogućnosti daljeg poslovanja banke.

Privremena uprava je dužna da, bez odlaganja, obavijesti Centralnu banku o svim činjenicama i okolnostima koje mogu uticati na pogoršanje finansijskog stanja banke.

Privremena uprava je dužna da postupa po nalogima i uputstvima Centralne banke i da je redovno izvještava o izvršenju tih naloga i uputstava.

Centralna banka može naložiti privremenoj upravi da sazove skupštinu akcionara banke sa utvrđenim dnevnim redom i predlogom odluka.

U toku trajanja mandata privremene uprave skupština akcionara banke se može sazvati samo po nalogu ili uz prethodnu saglasnost Centralne banke, i to najkasnije u roku od osam dana od dana prijema naloga ili saglasnosti Centralne banke iz stava 6 ovog člana.

Skupština akcionara banke iz stava 6 ovog člana se može sazvati najmanje 15 dana prije dana utvrđenog za održavanje skupštine akcionara.

Na predloženi dnevni red akcionari ne mogu davati prigovor niti predlog izmjena ili dopuna dnevnog reda.

Imenovanje privremene uprave za bankarsku grupu

Član 119I

Ako je potrebno imenovati privremenu upravu za više članova bankarske grupe sa sjedištem u Crnoj Gori organ za sanaciju može imenovati istu privremenu upravu za neke ili sve članove grupe koje su u sanaciji, radi olakšavanja sprovođenja mjera oporavka tih članova grupe.“

Član 17

Čl. 120 do 128 brišu se.

Član 18

Član 129 mijenja se i glasi:

„Centralna banka oduzima dozvolu za rad banke, ako:

- 1) je dozvola za rad banke izdata na osnovu neistinitih podataka;

- 2) do isteka roka na koji je uvedena privremena uprava u banci nijesu otklonjeni razlozi zbog kojih je privremena uprava uvedena, a Centralna banka ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija banaka;
- 3) je organ za sanaciju banke, nakon pokretanja postupka sanacije banke u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija banaka, utvrdio da se ne mogu ostvariti ciljevi sanacije;
- 4) banka više ne ispunjava uslove na osnovu kojih joj je izdata dozvola za rad;
- 5) banka duže od šest mjeseci ne obavlja poslove primanja depozita ili odobravanja kredita, osim ako je to naložila Centralna banka; ili
- 6) je nadležni organ banke donio odluku o prestanku rada banke.

Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad banke, ako:

- 1) prijava za registraciju u CRPS nije podnesena u propisanom roku ili banka nije počela sa obavljanjem poslova u roku od 60 dana od dana registracije;
- 2) je banka više puta ili trajnije postupala suprotno zakonu, drugim propisima ili standardima opreznog poslovanja, čime ugrožava sigurnost depozita;
- 3) utvrdi da je banka kritično potkapitalizovana;
- 4) banka ima kritično nizak nivo likvidnosti;
- 5) koeficijent solventnosti padne ispod jedne četvrtine propisanog nivoa;
- 6) banka ne isplaćuje svoje dospjele novčane obaveze pet dana uzastopno;
- 7) su obaveze banke veće od njene imovine;
- 8) banka ne ispunjava obaveze koje se odnose na zaštitu depozita;
- 9) su aktivnosti banke povezane sa pranjem novca i/ili finansiranjem terorizma ili sa vršenjem drugih kažnjivih radnji;
- 10) poslove primanja depozita ili odobravanja kredita obavlja u obimu koji je značajno nesrazmjeran ranijem ili planiranom obimu tih aktivnosti;
- 11) banka ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka;
- 12) preduzete mjere za ozdravljenje banke ne dovedu do poboljšanja stanja u banci;
- 13) je Centralna banka naložila banci da razriješi člana odbora direktora, izvršnog direktora ili lica sa posebnim ovlašćenjima i dužnostima i zabrani tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a banka nije sprovela izrečenu mjeru u određenom roku;
- 14) banka više puta ne dostavi blagovremeno ili dostavi netačne izvještaje Centralnoj banci; ili
- 15) banka onemogućući Centralnoj banci vršenje kontrole.

Rješenje o oduzimanju dozvole za rad banke objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i dostavlja CRPS-u.

Donošenjem rješenja iz stava 3 ovog člana prestaju da važe i odobrenja izdata banci za obavljanje drugih poslova.

Kad Centralna banka oduzme dozvolu za rad banke, odmah donosi rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad bankom ili rješenje o likvidaciji banke.

Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad bankom Centralna banka donosi kada su obaveze banke veće od njene imovine, a rješenje o likvidaciji banke donosi kada nijesu ispunjeni uslovi za sprovođenje stečajnog postupka.

Rješenje iz stava 5 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i dostavlja CRPS-u.

Protiv rješenja iz st. 3 i 5 ovog člana može se voditi upravni spor.”

Član 19

Poslije člana 137 dodaje se sedam novih članova koji glase:

„Sporazum o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe

Član 137a

Nadređeni član bankarske grupe nad kojim Centralna banka vrši kontrolu na konsolidovanoj osnovi u skladu sa ovim zakonom i član te bankarske grupe mogu, uz prethodnu saglasnost Centralne banke, sa drugim članovima bankarske grupe zaključiti sporazum radi obezbjeđivanja finansijske podrške bilo kom potpisniku sporazuma u slučaju kada se ispune uslovi za preduzimanje mjera rane intervencije (u daljem tekstu: sporazum o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe).

Sporazum o finansijskoj pomoći bankarske grupe može se zaključiti samo ako u vrijeme predlaganja sporazuma nijedna od strana ne ispunjava uslove za ranu intervenciju, prema mišljenju organa nadležnih za kontrolu njihovog poslovanja.

Finansijska podrška iz stava 1 ovog člana može se pružiti u obliku kredita ili zajma, garancije ili davanja imovine koja se može koristiti kao sredstvo obezbjeđenja.

Kada, u skladu sa uslovima iz sporazuma o finansijskoj podršci, u okviru bankarske grupe član bankarske grupe pristaje da pruži finansijsku podršku drugom članu grupe, sporazumom se može utvrditi recipročna obaveza člana grupe koji prima podršku da pruži finansijsku podršku tom članu grupe.

Sporazumom o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe posebno se utvrđuje način obračuna kamate i drugih naknada koje je primalac finansijske podrške dužan da plati za podršku koju prima, kao i obaveza njihovog utvrđivanja u trenutku pružanja finansijske podrške.

Pri zaključivanju sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe i definisanju izračunavanja kamata i drugih naknada učesnici u sporazumu su dužni da vode računa o sljedećim načelima:

- 1) zaključeni sporazum predstavlja izraz njihove slobodno izražene volje;
- 2) svaki učesnik u sporazumu djeluje u svojem najboljem interesu pri čemu se u obzir može uzeti svaka direktna ili indirektna korist koju učesnik u sporazumu može steći kao rezultat pružanja finansijske podrške;
- 3) primalac finansijske podrške dužan je da svakom pružaocu finansijske podrške pruži sve relevantne informacije prije određivanja kamata i drugih naknada za davanje finansijske podrške i prije donošenja odluke o davanju finansijske podrške;
- 4) pri određivanju kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške pružalac podrške može uzeti u obzir i informacije koje nijesu javno dostupne, a kojima raspolaže zbog činjenice da je član iste grupe bankarske grupe kao i primalac finansijske podrške,
- 5) pri definisanju načina izračunavanja kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške ne mora se uzeti u obzir očekivani privremeni efekat na cijene na tržištu, koji proizilazi iz događaja van bankarske grupe.

Prava i obaveze iz sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe ne mogu se prenositi na treća lica.

Nadređena banka u bankarskoj grupi i član bankarske grupe dužni su da objavljuju informacije o zaključivanju sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, sa opisom opštih uslova tog sporazuma i nazivima članova grupe koji su ga zaključili, kao i da najmanje jednom godišnje ažuriraju ove informacije.

Centralna banka bliže propisuje sadržaj informacija iz stava 7 ovog člana, kao i uslove, način i rokove njihovog objavljivanja.

Izdavanje saglasnosti na sporazum o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe iz Crne Gore

Član 137b

Nadređeni član bankarske grupe iz člana 137a stav 1 ovog zakona ili član bankarske grupe sa sjedištem u Crnoj Gori, podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje prethodne saglasnosti za zaključenje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, uz koji dostavlja tekst predloženog sporazuma, kao i drugu dokumentaciju koju propiše Centralna banka.

Sporazum o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe proizvodi pravno dejstvo samo u odnosu na člana grupe čija je skupština akcionara prihvatila sporazum i ovlastila odbor direktora da može da odluči da taj član grupe pruži ili primi finansijsku podršku u skladu sa uslovima iz tog sporazuma i ovog zakona.

Odbor direktora svakog učesnika u sporazumu o finansijskoj podršci u okviru grupe dužan je, da jednom godišnje podnosi izvještaj skupštini akcionara o sprovođenju sporazuma, kao i o bilo kojoj odluci donesenoj u skladu sa tim sporazumom.

U slučaju izdavanja saglasnosti u smislu stava 2 ovog člana, podnosilac zahtjeva za izdavanje saglasnosti dužan je da tekst zaključenog sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, u roku od 15 dana od dana njegovog zaključenja, dostavi Centralnoj banci, odnosno da, ako sporazum nije zaključen u roku od šest mjeseci od dana izdavanja saglasnosti iz tog stava, obavijesti Centralnu banku o razlozima zbog kojih taj sporazum nije zaključen.

Centralna banka propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana.

Izdavanje saglasnosti na sporazum o finansijskoj podršci u okviru grupe sa članovima grupe iz drugih zemalja

Član 137 v

U slučaju podnošenja zahtjeva za zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe čiji nadređeni član ima sjedište u Crnoj Gori, a jedan ili više podređenih članova grupe imaju sjedište u drugoj zemlji, Centralna banka, u postupku odlučivanja o izdavanju saglasnosti za zaključivanje tog sporazuma, saraduje sa organima drugih zemalja nadležnim za kontrolu tih podređenih članova bankarske grupe, u skladu sa sporazumom o saradnji zaključenim sa tim organima.

Za bankarsku grupu za koju kontrolu na konsolidovanoj osnovi vrši nadležni organ iz druge zemlje, a koja ima podređenog člana čije je sjedište u Crnoj Gori, Centralna banka, u postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje saglasnosti članu grupe sa sjedištem u Crnoj Gori, saraduje sa nadležnim organom iz druge zemlje, u skladu sa sporazumom o saradnji zaključenim sa tim organom.

U slučaju iz stava 2 ovog člana banka ne smije zaključiti sporazum o finansijskoj podršci u okviru grupe, bez prethodne saglasnosti Centralne banke.

Na izdavanje saglasnosti za zaključenje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe iz st. 1 i 2 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 137a i 137b ovog zakona.

Dostavljanje sporazuma o finansijskoj podršci

Član 137g

Centralna banka sporazume o finansijskoj podršci za koje je dala saglasnost dostavlja organu nadležnom za sanaciju.

Uslovi za pružanje finansijske podrške u okviru bankarske grupe

Član 137d

Finansijska podrška na osnovu sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe može se pružiti ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) da se može razumno očekivati da će pružena podrška znatno smanjiti finansijske poteškoće primaoca te podrške;
- 2) da pružanje ove podrške ima za cilj očuvanje ili ponovno uspostavljanje finansijske stabilnosti grupe u cjelini ili bilo kojeg člana grupe i u interesu je pružaoca podrške;
- 3) da se finansijska podrška pruža pod uslovima iz člana 137a stav 5 ovog zakona, uz kamatu i druge naknade obračunate na način utvrđen tim sporazumom;
- 4) da se, na osnovu podataka dostupnih odboru direktora pružaoca podrške u trenutku donošenja odluke o pružanju te podrške, razumno može očekivati da će njen primalac platiti naknadu iz tačke 3 ovog stava i da će, ako je podrška pružena u obliku kredita ili zajma primalac podrške vratiti kredit ili zajam, odnosno da će, ako je podrška pružena u obliku garancije ili drugog sredstva obezbjeđenja, izmiriti obavezu koja bi nastala u slučaju da garancija ili drugo sredstvo obezbeđenje budu aktivirani;
- 5) da pružanje finansijske podrške ne ugrožava likvidnost ili solventnost pružaoca podrške;
- 6) da pružanje finansijske podrške ne bi ugrozilo stabilnost finansijskog sistema Crne Gore;
- 7) da pružalac podrške u trenutku pružanja podrške postupa u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa Centralne banke kojima se uređuju kapital, likvidnost i velike izloženosti, a pružanje finansijske podrške neće dovesti do povrede ovih odredaba;
- 8) da pružanje finansijske podrške ne ugrožava mogućnost sanacije pružaoca podrške.

Odbor direktora pružaoca podrške donosi odluku o pružanju finansijske podrške u skladu sa sporazumom o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, u kojoj se posebno mora obrazložiti cilj predložene finansijske podrške i ispunjenost uslova i način pružanja finansijske podrške.

Odluku o prihvatanju finansijske podrške u skladu sa sporazumom o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe donosi odbor direktora primaoca podrške.

Na pružanje finansijske podrške u okviru bankarske grupe ne primjenjuju se ograničenja iz člana 78 stav 1 ovog zakona.

Centralna banka može bliže urediti uslove za pružanje finansijske podrške iz stava 1 ovog člana.

Prethodna ocjena pružanja finansijske podrške u okviru bankarske grupe

Član 137đ

Odbor direktora člana bankarske grupe koji namjerava da pruži finansijsku podršku u okviru bankarske grupe, dužan je da prije pružanja te podrške obavijesti Centralnu banku o toj namjeri.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) obrazloženi predlog odluke iz člana 137d stav 2 ovog zakona;

- 2) detaljan opis predložene finansijske podrške;
- 3) primjerak sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe.

Centralna banka, u roku od pet radnih dana od prijema urednog obavještenja iz stava 2 ovog člana, može rješenjem odobriti pružanje finansijske podrške ili zabraniti ili ograničiti pružanje finansijske podrške ukoliko procijeni da nijesu ispunjeni uslovi za finansijsku podršku grupe iz člana 137d stav 1 ovog zakona.

Ako Centralna banka nije nadležna za kontrolu bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, rješenje kojim se zabranjuje ili ograničava pružanje finansijske podrške u okviru bankarske grupe, Centralna banka, bez odlaganja dostavlja organu nadležnom za kontrolu na konsolidovanoj osnovi, kao i organu nadležnom za kontrolu člana grupe koji je trebalo da tu podršku primi, ukoliko Centralna banka nije nadležna za kontrolu člana grupe koji je primalac podrške.

Ako Centralna banka ne donese rješenje u roku iz stava 3 ovog člana, lice iz stava 1 ovog člana može pružiti finansijsku podršku u skladu sa obavještenjem koje je dostavilo Centralnoj banci, ali je o tome dužno da bez odlaganja obavijesti Centralnu banku, kao i organ nadležan za kontrolu na konsolidovanoj osnovi i organ nadležan za kontrolu člana grupe koji prima finansijsku podršku, ako Centralna banka nije nadležna za kontrolu grupe na konsolidovanoj osnovi, odnosno za kontrolu primaoca podrške.

Ako je članu bankarske grupe iz druge zemlje - potpisniku sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, ograničeno ili zabranjeno pružanje finansijske podrške banci sa sjedištem u Crnoj Gori, a plan oporavka te banke kao mjeru oporavka predviđa i finansijsku podršku u okviru bankarske grupe, Centralna banka će o tome obavijestiti organ nadležan za kontrolu grupe na konsolidovanoj osnovi, a od banke koja je trebalo da primi finansijsku podršku zahtijevaće da izvrši adekvatnu izmjenu plana oporavka.

Objavljivanje informacija o zaključenim sporazumima

Član 137e

Članovi bankarske grupe objavljuju informacije o zaključenim sporazumima o finansijskoj podršci, opis opštih uslova iz tih sporazuma i nazive članova grupe koji su potpisnici tih sporazuma i dužni su da ove informacije ažuriraju najmanje jednom godišnje.

Objavljivanje informacija iz stava 1 ovog člana vrši se na način i u rokovima iz odluke kojom se uređuje javno objelodanjivanje podataka banaka.“

Član 20

U članu 138 st.1 i 2 mijenjaju se i glase:

“ Za vršenje kontrolne funkcije u skladu sa ovim zakonom Centralna banka naplaćuje naknadu.

Naknadu iz stava 1 ovog člana čine:

- 1) naknade za izdavanje dozvola za rad banaka;
- 2) naknade za izdavanje odobrenja iz ovog zakona;
- 3) naknade za kontrolu banaka i filijala stranih banaka.”

Član 21

Član 165 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 10.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj banka, ako:

- 1) ne uspostavi sistem za upravljanje rizicima (član 48);
- 2) ukoliko prekorači propisane limite izloženosti (član 58);
- 3) ne izvrši razvrstavanje stavki aktive ili ne procjenjuje visinu gubitaka koji proizilaze iz kreditnog rizika (član 59);
- 4) ne uspostavi adekvatan sistem upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom (član 67a stav 1);
- 5) licima povezanim sa bankom pruža usluge pod uslovima koji su povoljniji od uslova pod kojima te usluge pruža drugim licima, ili koristi usluge lica povezanih sa bankom, pod uslovima koji su nepovoljniji od uslova pod kojima bi druga lica pružala te usluge banci (član 78);
- 6) stekne akcije banke ili druge elemente sopstvenog kapitala iznad dozvoljenog nivoa ili u propisanom roku ne otuđi stečene sopstvene akcije (član 80);
- 7) ima ulaganja u nekretnine i osnovna sredstva iznad nivoa utvrđenog propisom Centralne banke (član 82);
- 8) davanje kredita uslovljava korišćenjem njenih usluga ili usluga drugih lica povezanih sa bankom, koje nijesu u vezi sa osnovnim poslom (član 90);
- 9) ne vodi poslovne knjige po propisanom kontnom planu ili ne sastavlja izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima/Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i posebnim propisima (član 93);
- 10) ako izabere spoljnjeg revizora ili društvo za revizuju bez odobrenja Centralne banke (član 95);
- 11) dostavi Centralnoj banci netačne izvještaje i druge podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju, ili ih ne dostavi blagovremeno (član 103).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci novčanom kaznom od 2.000 do 4.000 EUR.“

Član 22

Poslije člana 165 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 165a

Novčanom kaznom od 100.000 eura do 200.000 eura kazniće se za prekršaj banka, ako:

- 1) bez odobrenja Centralne banke osnuje zavisno pravno lice ili dio banke u inostranstvu (član 42 stav 2);
- 2) ne pripremi ili ne dostavi Centralnoj banci plan oporavka u kome su utvrđene mjere za poboljšanje finansijskog položaja banke u slučaju nastanka značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja (član 76a stav 1);
- 3) plan oporavka ne ažurira najmanje jednom godišnje, ili češće na zahtjev Centralne banke (član 76a stav 9);
- 4) ne izradi ili ne dostavi Centralnoj banci plan oporavka za bankarsku grupu kojoj pripada (član 76g stav 1);
- 5) ako ovlašćenom licu ne omogući prisustvovanje sjednicama skupštine akcionara, odbora direktora, odbora za reviziju i tijela odbora direktora ili ako, na njegov zahtjev, ne sazove sjednicu odbora direktora ili ako mu ne omogući nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije ili uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i kompjutersku bazu podataka (član 118a);

- 6) obvezniku izvještavanja na konsolidovanoj osnovi ne dostavi blagovremeno svoje finansijske izvještaje i druge podatke neophodne za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja (član 133 stav 3);
- 7) ne obavijesti Centralnu banku o namjeri da pruži finansijsku podršku u okviru bankarske grupe (član 137đ stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 EUR.

Član 165b

Novčanom kaznom od 50.000 eura do 200.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) se bez potrebne dozvole, odnosno odobrenja Centralne banke bavi bankarskim poslovima (član 4);
- 2) u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge koristi riječ banka ili izvedenicu od riječi banka, osim u slučaju kada te riječi koristi u skladu sa odredbama ovog zakona (član 5);
- 3) stekne ili poveća kvalifikovano učešće u banci, bez odgovarajućeg odobrenja Centralne banke (član 9);
- 4) ne obavijesti Centralnu banku o namjeri da prodajom akcija ili na drugi način smanji kvalifikovano učešće u banci ispod nivoa za koji je dobilo odobrenje (član 18 stav 1);
- 5) obvezniku izvještavanja na konsolidovanoj osnovi ne dostavi blagovremeno svoje finansijske izvještaje i druge podatke neophodne za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja (član 133 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 3 i 4 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 20.000 eura do 60.000 eura.“

Član 23

Centralna banka će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise za izvršavanje ovog zakona.

Član 24

Prve planove oporavka, pripremljene u skladu sa članom 76a ovog zakona, banke su dužne da dostave Centralnoj banci u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

Član 25

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se nakon isteka roka od šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojima je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U postupku pristupanja EU Crna Gora je, između ostalog, preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo usaglasa sa Direktivom o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava (tzv. BRRD). Usaglašavanje sa predmetnom direktivom se vrši u okviru dva zakonska projekta, i to zakona kojim se uređuje poslovanje banaka (dio Direktive kojim se uređuju mjere iz nadležnosti organa za superviziju banaka i koji obuhvata pitanja planova oporavka banaka i supervizorske mjere tzv. mjere rane intervencije), a najveći dio u okviru posebnog zakona kojim se uređuje sanacija banaka (sanacioni planovi, postupak sanacije, mjere i instrumenti sanacije i dr.).

Iz navedenih razloga, predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama, zajedno sa Zakonom o sanaciji banaka koji se takođe nalazi u proceduri za usvajanje, predstavljaju paket zakonskih propisa kojim se vrši usaglašavanje sa predmetnom direktivom. Usvajanjem ova dva zakona stvorice se uslovi za primjenu ovlašćenja i instrumenata sanacije koji su propisani pomenutom direktivom EU, a koji treba da unaprijede postojeći okvir za popravljavanje stanja u bankama kako u toku redovnog poslovanja kroz supervizorske mjere, tako i u slučaju sanacije banaka, kroz mjere sanacije predviđene Zakonom o sanaciji. Istovremeno unaprijediće se i pojedina rješenja iz važećeg Zakona o bankama za koje je iskustvo u primjeni pokazalo da ih je potrebno izmijeniti ili dopuniti.

3. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predloženim zakonom vrši se usklađivanje nacionalne regulative sa Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta 2014/59 o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava i o izmjenama i dopunama Direktive Savjeta 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU i regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 (Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014, establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms and amending Council Directive 82/891/EEC, and Directives 2001/24/EC, 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2005/56/EC, 2007/36/EC, 2011/35/EU, 2012/30/EU and 2013/36/EU, and Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 648/2012, of the European Parliament and of the Council).

4. OBRAZLOŽENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 predloženog zakona isključuju se primjena odredbi važećeg Zakona o bankama na mikrokreditne finansijske institucije, kreditne unije i lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima, iz razloga što se pitanje regulisanja osnivanja i poslovanja ovih finansijskih institucija uređuje posebnim zakonom (Zakonom o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima) koji se nalazi u proceduri usvajanja. Na predloženi način Zakonom o bankama će biti uređeno samo osnivanje, poslovanje i kontrola poslovanja banaka, što je u skladu sa relevantnim direktivama kojima se uređuju kreditne institucije (Direktiva 2013/36EU).

Iz istih razloga predlažu se izmjene sadržane u čl. 3, 11, 12, 13 i 20 predloženog zakona, jer će pitanja koja su bila predmet regulisanja tih članova Zakona o bankama biti sveobuhvatno regulisana Zakonom o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima.

Članom 2 predloženog zakona mijenja se definicija lica povezanih sa bankom iz člana 3 Zakona o bankama, u cilju njenog usaglašavanja sa zahtjevima iz Osnovnih Bazelskih principa za efikasniju superviziju banaka, uključivanjem u krug lica povezanih sa bankom i lica koja nijesu članovi odbora direktora ili izvršni direktori, ali imaju moć da neformalno utiču na donošenje odluka o transakcijama između banke i tih lica.

Članom 4 predloženog zakona vrši se dopuna člana 49 Zakona o bankama, kojom se planovi oporavka banaka uključuju u sistem upravljanja rizicima u bankama, kao njegov obavezni element.

Članom 5 kojim se mijenja član 58 Zakona o bankama, stvara se pravni osnov da se podzakonskim aktom Centralne banke uredi sistem izračunavanja izloženosti banaka, usklađen sa relevantnim propisima EU.

Čl. 5 i 6 predloženog zakona odnose se na rizike koji su povezani sa eksternalizacijom pod kojom se podrazumijeva povjeravanje određenih poslova licima izvan banke, a iz kojeg proizilaze značajni rizici kojima banka treba da adekvatno upravlja. Predloženom izmjenom i dopunom obavezuju se banke da u sistem upravljanja rizicima uključe i ove rizike, kao i da eksternalizacija bude predmet odobravanja od strane Centralne banke, u skladu sa kriterijumima iz ovog zakona i podzakonskog akta, usklađenog sa odgovarajućim Smjernicama koje je utvrdio Evropski bankarski autoritet (EBA).

Dopunama Zakona o bankama koje se predlažu članom 7 vrši se implementacija odredbi Direktive 2014/49 (tzv. BRRD), kojima se regulišu obaveze banaka po pitanju pripreme i usklađivanja planova oporavka banaka sa zahtjevima regulatora.

Banke se obavezuju da pripreme i dostave Centralnoj banci plan oporavka u kome su utvrđene mjere za poboljšanje finansijskog položaja banke u slučaju nastanka značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja. Izuzetak su banke koje su dio bankarske grupe sa nadređenom bankom čije je sjedište u Crnoj Gori, koje nemaju obavezu pripreme individualnog plana oporavka, jer se za te banke priprema plan oporavka za grupu u cjelini.

Od izuzetne je važnosti da banke pripreme i redovno ažuriraju planove oporavka kojima se predviđaju mjere koje te banke treba da preduzmu za obnavljanje svog finansijskog položaja nakon značajnog pogoršanja. Takvi planovi treba da budu detaljni i zasnovani na realnim pretpostavkama. Planove oporavka banke pripremaju uvažavajući načelo proporcionalnosti, odražavajući sistemski značaj banke ili grupe i njenu međusobnu povezanost, uključujući putem sistema uzajamnih garancija. Propisani sadržaj planova oporavka uzima u obzir prirodu izvora finansiranja banke, uključujući uzajamne garancije o finansiranju ili obavezama, kao i stepen pomoći koja se očekuje od strane grupe kojoj ta banka pripada.

Nadređena banka u bankarskoj grupi nad kojom Centralna banka vrši kontrolu na konsolidovanoj osnovi u skladu sa Zakonom o bankama, priprema i dostavlja Centralnoj banci plan oporavka za cijelu grupu kojoj pripada u slučaju znatnog pogoršanja finansijskog položaja grupe, radi postizanja stabilnosti i ponovnog uspostavljanja odgovarajućeg finansijskog položaja na nivou

bankarske grupe kao cjeline, a posebno banaka kao članova ove grupe, uzimajući u obzir finansijski položaj ostalih članova te grupe.

Od banaka se zahtijeva da svoje planove oporavka podnesu Centralnoj banci radi procjene da li su planovi sveobuhvatni i da li mogu blagovremeno i na izvodljiv način da povrate punu solventnost banke, čak i u periodima velikih finansijskih poteškoća.

Članom 8 predloženog zakona stvara se pravni osnov za detaljnije uređivanje poslovanja sa licima povezanim sa bankom, kao kategorijom klijenata koja treba da budu predmet posebne pažnje, zbog potencijalne opasnosti da se transakcije sa tim licima mogu obavljati pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove pod kojima se te transakcije obavljaju sa drugima klijentima.

Članom 9 predloženog zakona vrši se dopuna člana 85 Zakona o bankama, na način što se propisuje da se određeni podaci koji predstavljaju bankarsku tajnu mogu učiniti dostupnim i korespondentskoj banci (podaci o klijentu koji su toj banci potrebni za izvršavanje obaveze identifikacije i provjere klijenta u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma). Predloženom dopunom implementiraju se preporuke date Crnoj Gori nakon evaluacije zakonodavnog okvira i praksi iz oblasti sprječavanja pranja novca, izvršene 2016. godine od strane Komiteta eksperata Savjeta Evrope za evaluaciju mjera u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL).

Članom 4 predloženog zakona se taksativno navode zakonski propisi čije kršenje predstavlja predmet pažnje Centralne banke u postupku kontrole banaka, radi preciznijeg definisanja oblasti u kojima Centralna banka može preduzimati mjere za otklanjanje nepravilnosti, utvrđene Zakonom o bankama.

Članovima 15 i 16 predloženog zakona se, kroz izmjenu člana 116 i dopunu Zakona o bankama sa 12 novih članova, vrši usklađivanje Zakona o bankama za zahtjevima iz BRRD-a. Zakon se dopunjuje normama kojima se reguliše institut tzv. rane intervencije, pod kojim se podrazumijeva set mjera i ovlašćenja Centralne banke koje treba da rezultiraju oporavkom banke.

U cilju očuvanja finansijske stabilnosti stvaraju se pravne pretpostavke da organ za superviziju ima mehanizme kojim se otklanjaju uzroci pogoršanja finansijske situacije banke prije nego što banka dođe do tačke kada ne postoje druga rješenja osim njene sanacije ili stečaja.

U tom smislu, Centralnoj banci se predloženim zakonom daju ovlašćenja rane intervencije koja joj omogućavaju da prema banci preduzmu set mjera, uključuju po potrebi zamjenu upravljačke i rukovodeće strukture u banci, privremeno ostvarivanje direktnog uticaja na poslovanje banke preko ovlašćenih predstavnika, kao i ovlašćenje da imenuje privremenog upravnika.

Mjere rane intervencije se primjenjuju kada je banka svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno zakonu, propisu Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala banaka ili drugim propisima kojima se uređuje poslovanje banaka, u mjeri koja ugrožava ili bi mogla ugroziti njenu likvidnost, solventnost ili održivost poslovanja, ili kada se procijeni da u bliskoj budućnosti mogu nastati takve okolnosti.

Izbor mjera rane intervencije vrši Centralna banka u izvršavanju supervizorske funkcije, polazeći od težine problema u banci i utvrđujući mjere koje mogu dovesti do popravljivanja stanja u banci. Te mjere se mogu ogledati u zahtjevu da banka preuzma određene aktivnosti iz usvojenog plana oporavka, zahtjevu za izmjenama poslovne strategije ili organizacione strukture banke, sazivanju skupštine akcionara radi donošenja određenih odluka koje predloži Centralna banka, pa zaključno

sa mjerama kojima se u većoj ili manjoj mjeri suspenduju ovlaštenja organa upravljanja i rukovođenja bankom, uključujući i privremenu upravu nad bankom.

U slučaju uvođenja privremene uprave u banci, zadatak privremenog upravnika je da izvršava sva ovlaštenja koja su mu dodijeljena sa ciljem iznalaženja rješenja za popravljavanje finansijske pozicije banke. Ovlaštenja privremene uprave iz predloženog zakona su redukovana u odnosu na ovlaštenja koja privremeni upravnik ima u skladu sa važećim Zakonom o bankama. Razlog za takvo rješenje je što po BRRD-u jedan dio instrumenata koje po važećem zakonu može da koristi privremeni upravnik (prodaja akcija, prenos imovine i obaveza i dr.) postaje instrument sanacije koji može da primjenjuje samo organ za sanaciju, na bazi ovlaštenja iz zakona kojim se uređuje sanacija banaka.

Članom 17 predloženog zakona, brišu se čl.120 do 128 Zakona o bankama, kojima je uređena privremena uprava u banci, jer se pitanje privremene uprave u banci uređuje predloženim zakonom na drugačiji način, a dio odredbi čije se brisanje predlaže postaju predmet uređivanja posebnim zakonom o sanaciji banaka.

Članom 18 predloženog zakona mijenja se član 129 Zakona o bankama, radi upodobljavanja uslova za oduzimanje dozvole sa novim regulatornim rješenjima baziranim na BRRD-u, po kojima insolventnost nije obavezni uslov za oduzimanje dozvole za rad banke, jer se i prema insolventnoj banci mogu primijeniti mjere sanacije, ukoliko su ispunjeni uslovi za sanaciju propisani posebnim zakonom kojim se uređuje sanacija banaka.

Članom 19 predloženog zakona kojim se dopunjava Zakon o bankama sa sedam novih članova uređuje se postupak zaključivanja sporazuma o finansijskoj podršci u okviru bankarske grupe, kao značajnog instrumenta kojim se u okviru bankarskih grupa obezbjeđuju finansijska sredstva koja se koriste za pomoć članu grupe za kojeg su se stekli uslovi za primjenu mjera rane intervencije propisanih predloženim zakonom. Ukoliko Centralna banka izda saglasnost za zaključenje tog sporazuma, banke iz bankarske grupe mogu planirati korišćenje tih sredstava u slučaju finansijskih problema. Međutim, za konkretnu realizaciju obaveza iz sporazuma, kada se steknu uslovi za ranu intervenciju kod neke banke, potrebno je dodatno odobrenje Centralne banke, koja u odgovarajućem postupku cijeni uticaj pružanja te pomoći na finansijsku poziciju banke pružaoca usluga, kao i na finansijski sistem u cjelini.

KAZNENE ODREDBE. Članovima 21 i 22 mijenjaju se i dopunjuju kaznene odredbe iz važećeg zakona. Izmjena važećih kaznenih odredbi vrši se radi usklađivanja sa najnovijim izmjenama Zakona o prekršajima koji (kojima je propisan novi – viši maksimum novčane kazne za prekršaje iz oblasti bankarstva, i to do dvostrukog iznosa osnovnog maksimuma novčane kazne, a za najteže prekršaje iz ove oblasti do desetostrukog iznosa osnovnog maksimuma novčane kazne), a dopuna ovih odredbi se odnosi na propisivanje kazni za nova materijalna rješenja.

Članom 23 predloženog zakona propisana je obaveza Centralne banke da u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu, donese propise za izvršavanje ovog zakona, čime će se stvoriti uslovi za primjenu odredaba zakona kojima se uređuju mjere rane intervencije i druge mjere koje imaju za cilj oporavak banaka u problemima.

Banke će biti dužne da u roku od tri mjeseca od dana usvajanja predloženog zakona dostave Centralnoj banci prve planove oporavka, pripremljene u skladu sa odredbama predloženim zakonom (član 24).

5. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore.

6. PREGLED ODREĐABA ZAKONA O BANKAMA KOJE SE MIJENJAJU

Predmet i cilj zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se osnivanje, upravljanje, poslovanje i kontrola rada banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija i uređuju uslovi i kontrola poslovanja lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima, sa ciljem uspostavljanja i održavanja zdravog i stabilnog bankarskog sistema koji obezbjeđuje zaštitu interesa deponenata i drugih povjerilaca.

Pojmovnik

Član 3

Pojedine riječi i izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) banka je pravno lice koje obavlja bankarske poslove na osnovu dozvole ili odobrenja Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) za obavljanje tih poslova;
- 2) bankarski poslovi su poslovi primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun;
- 3) kreditno-garantni poslovi su poslovi izdavanja garancija za uredno izmirivanje obaveza korisnika kredita;
- 4) depozit je novčani iznos uplaćen na račun kod banke, po osnovu ugovora ili drugog pravnog posla iz koga nastaje obaveza banke na povraćaj tog iznosa, na zahtjev deponenta ili po isteku ugovorenog roka, isključujući sredstva koja predstavljaju dopunski element sopstvenih sredstava banke;
- 5) filijala je dio banke koji nema svojstvo pravnog lica, a obavlja sve ili samo dio poslova te banke;
- 6) osnivački kapital je kapital koji osnivači obezbjeđuju prilikom osnivanja banke i koji može biti u novcu i stvarima i pravima koje procjenjuje ovlašćeni procjenjivač;
- 7) kvalifikovano učešće je:
 - samostalno ili, zajednički sa drugim povezanim licem, direktno ili indirektno, učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u pravnom licu od najmanje 5%,
 - mogućnost vršenja značajnog uticaja na upravljanje, odnosno politiku nekog pravnog lica, na osnovu dogovora ili sporazuma sa drugim licem ili na bilo koji drugi način, bez obzira na visinu učešća u kapitalu ili glasačkim pravima u banci;
- 8) povezana lica su dva ili više lica između kojih postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti:
 - jedno lice kontroliše ili ima direktno ili indirektno učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u drugom licu od najmanje 20%,
 - dva ili više lica su kontrolisana od trećeg lica,
 - većinu članova odbora direktora ili drugog organa upravljanja kod dva ili više pravnih lica čine ista lica,

- dva ili više lica su članovi porodice, (bračni drug, lice koje sa tim licem živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom, kao i djeca i druga lica koja sa tim licem žive u porodičnom domaćinstvu),
 - dva ili više lica, na osnovu ugovora, sporazuma ili neformalno, zajednički obavljaju poslovne aktivnosti u znatnijem obimu,
 - ako pogoršanje ili poboljšanje finansijskog stanja jednog lica može dovesti do pogoršanja odnosno poboljšanja finansijskog stanja drugog ili drugih lica ili između tih lica postoji mogućnost prenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti,
- 9) indirektno učešće je učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u pravnom licu preko trećeg lica, tako da je indirektni sticalac lica:
- za čiji je račun drugo lice (direktni sticalac) steklo glasačka prava ili učešće u kapitalu banke,
 - koje kontroliše drugo lice (direktnog sticaoca);
- 10) značajan uticaj su činjenice koje upućuju na to da neko lice:
- može ostvariti pravo na jednog predstavnika u odboru direktora ili u sličnom organu tog pravnog lica, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti vlasnika akcija, punomoćja, ili na bilo koji drugi način,
 - učestvuje u donošenju odluka u tom pravnom licu, nezavisno od toga da li to lice može preovlađujuće uticati na donošenje tih odluka, ili može vršiti uticaj nad tim pravim licem;
- 11) kontrola je:
- samostalno ili, zajednički sa drugim povezanim licem, direktno ili indirektno učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u pravnom licu od najmanje 50%,
 - mogućnost ostvarivanja preovlađujućeg uticaja na odlučivanje, poslovnu politiku, odnosno strategiju rada pravnog lica, samostalno ili u saradnji sa drugim licima, bez obzira na visinu učešća u kapitalu;
- 12) lica povezana sa bankom su:
- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
 - pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
 - pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
 - lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci;
- 13) grupa povezanih lica su povezana lica iz tačke 8 al. 1 do 6 ovog člana i sa njima povezana lica;
- 14) nelikvidnost je stanje kada banka nema novčanih sredstava da izvrši svoje dospjele obaveze u trenutku kada to zahtijeva povjerilac;
- 15) lice znači domaće ili strano fizičko ili pravno lice;
- 16) bankarska grupa je skup povezanih lica u kojem su jedna banka ili finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori nadređeni u odnosu na jednu ili više banaka, finansijskih institucija i/ili drugih lica koja se bave pružanjem finansijskih usluga a čije je poslovanje uređeno drugim zakonima;
- 17) nadređena banka u bankarskoj grupi je banka koja:
- kontroliše ostale članove bankarske grupe, i /ili
 - ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 20% pojedinačno kod ostalih članova bankarske grupe;
- 18) finansijski holding je akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima kod banaka ili drugih lica koje se bave pružanjem finansijskih usluga, ukoliko kontroliše najmanje jednu banku;

19) nadređeni finansijski holding u bankarskoj grupi je finansijski holding koji:

- kontroliše najmanje jednu banku sa sjedištem u Crnoj Gori,
- kontroliše ili ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 20% u ostalim članovima bankarske grupe,
- nije istovremeno kontrolisan od banke ili finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori,
- nije istovremeno kontrolisan od banke koja ima dozvolu za obavljanje bankarskih usluga u drugoj državi;

20) mješoviti holding je akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću, koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima kod lica koja se bave finansijskim, kao i lica koja se bave nefinansijskim poslovnim aktivnostima, ukoliko kontroliše najmanje jednu banku.

Registar Centralne banke

Član 20

Centralna banka vodi registar banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija, filijala stranih banaka i predstavništava stranih banaka.

Podaci iz registra iz stava 1 ovog člana su javni i objavljuju se na internet stranici Centralne banke.

Propisom Centralne banke bliže se uređuje sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana.

Elementi sistema za upravljanje rizicima

Član 49

Sistem za upravljanje rizicima, kao minimum, obuhvata:

- 1) definisanu odgovarajuću strategiju za upravljanje rizicima;
- 2) usvojene politike i razvijene procese za upravljanje rizicima;
- 3) jasno definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima;
- 4) efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije;
- 5) planove za nepredviđene situacije;
- 6) stresno testiranje.

Limiti izloženosti

Član 58

Ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava banke.

Izloženost banke prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica, predstavlja ukupan iznos svih potraživanja banke po kreditima i drugoj aktivi, uključujući i iznos vanbilansnih obaveza i nenaplaćene otpisane aktive, umanjen za iznos potraživanja koji je obezbijeđen kvalitetnim instrumentima obezbjeđenja potraživanja, u skladu sa propisom Centralne banke.

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava banke, smatra se velikom izloženosti banke.

Zbir svih velikih izloženosti banke ne smije biti veći od 800% sopstvenih sredstava banke.

Za izloženosti prema licima povezanim sa bankom banka je dužna da primijeni sljedeća ograničenja:

- 1) ukupna izloženost banke prema svim licima povezanim sa bankom ne smije biti veća od 200% sopstvenih sredstava banke;
- 2) ukupna izloženost prema licu koje je član odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršni direktor, uključujući i članove njegove uže porodice, smije iznositi najviše 2% sopstvenih sredstava banke;
- 3) ukupna izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz tačke 2 ovog stava i/ili članova njihove uže porodice smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava banke;
- 4) ukupna izloženost prema zaposlenom koji nije lice iz tačke 1 ovog stava smije iznositi najviše 1% sopstvenih sredstava banke;
- 5) ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara, smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava banke;
- 6) ne smije iznositi više od 20% sopstvenih sredstava banke zbir ukupne izloženosti banke prema sljedećim licima:
 - akcionarima koji imaju kvalifikovano učešće u banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tih akcionara,
 - pravnim licima koja kontroliše lice koje kontroliše i banku,
 - pravnim licima koje kontroliše banka.

Centralna banka može propisati i druge limite izloženosti.

Banka je dužna da ustanovi i vodi centralnu evidenciju izloženosti, koja sadrži podatke o ukupnoj izloženosti banke prema jednom licu, grupi povezanih lica i licima povezanim sa bankom.

Operativni rizik

Član 64

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka je dužna da, u slučaju angažovanja lica izvan banke za obavljanje poslova za banku, ugovorom o angažovanju tih lica ili na drugi način, obezbijedi da Centralna banka, u postupku kontrole operativnog rizika, može izvršiti uvid u kvalitet pružanja tih usluga, uključujući i neposredan uvid kod davaoca tih usluga.

Propisom Centralne banke utvrđiće se minimalni standardi za upravljanje operativnim rizikom u bankama.

Poslovanje sa licima povezanim sa bankom

Član 78

Kada banka pruža ili koristi usluge lica povezanih sa bankom, ne smije tim licima pružati usluge po uslovima koji su povoljniji od uslova po kojima te usluge pruža drugim licima, niti smije koristiti usluge lica povezanih sa bankom po uslovima koji su nepovoljniji od uslova po kojima bi druga lica pružala te usluge banci.

Banka je dužna da uspostavi procedure za redovnu identifikaciju i evidentiranje svih lica povezanih sa bankom, kao i svih poslova, aktivnosti ili transakcija sa licima povezanim sa bankom.

Članovi odbora direktora, izvršni direktori i drugi zaposleni u banci ne smiju učestvovati u procesu donošenja odluka koje se odnose na pružanje ili korišćenje usluga lica koja su sa njima povezana.

Propisom Centralne banke bliže će se urediti poslovanje sa licima povezanim sa bankom.

Obaveza čuvanja bankarske tajne

Član 85

Članovi odbora direktora, akcionari, svi zaposleni u banci i druga lica koja u obavljanju poslova sa bankom ili za banku dođu u posjed informacija i podataka koji su ovim zakonom utvrđeni kao bankarska tajna, dužni su da za vrijeme rada u banci i nakon prestanka rada u banci, čuvaju te podatke i informacije i ne smiju ih upotrebljavati u svoju ličnu korist, niti učiniti dostupnim drugim licima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) svi podaci koji predstavljaju bankarsku tajnu mogu se učiniti dostupnim:
 - Centralnoj banci;
 - nadležnom pravosudnom organu;
 - drugim licima, a na osnovu izričite pisane saglasnosti klijenta.
- 2) organu nadležnom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma mogu se učiniti dostupnim podaci u skladu sa zakonom kojim se reguliše sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- 3) Fondu za zaštitu depozita mogu se učiniti dostupni podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita;
- 4) podatak o broju računa pravnog lica i fizičkog lica koje obavlja registrovanu djelatnost može se učiniti dostupnim poreskom organu, kao i povjeriocu klijenta banke koji banci prezentira izvršnu sudsku odluku ili drugu izvršnu ispravu utvrđenu zakonom;
- 5) podaci o bonitetu i kreditnom zaduženju klijenta kod te banke mogu se učiniti dostupnim drugoj banci ili članu bankarske grupe za svrhe upravljanja kreditnim rizikom;
- 6) podaci o kreditnom zaduženju klijenta kod te banke i urednosti u vraćanju odobrenog kredita mogu se učiniti dostupnim licima koja po osnovu tog kreditnog zaduženja imaju potencijalnu obavezu prema banci, kao žiranti, garanti i slično.

Bankarski ombudsman

Član 92

Klijent banke ili mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije koji nije zadovoljan aktom, radnjom ili nepostupanjem banke, odnosno mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije, može se obratiti zaštitniku prava klijenata (u daljem tekstu: bankarski ombudsman), kao nezavisnom licu koje u vansudskom postupku učestvuje u rješavanju spornih pitanja između klijenata i banaka, odnosno mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija.

Bankarskog ombudsmana bira Skupština Crne Gore, na predlog odbora nadležnog za finansije. Bankarski ombudsman se bira na vrijeme od pet godina i nakon isteka mandata može biti još jedanput izabran.

Za bankarskog ombudsmana može biti izabrano lice koje nije povezano sa bankama, odnosno mikrokreditnim finansijskim institucijama i kreditnim unijama, ima značajno iskustvo iz oblasti bankarskog poslovanja i u čiju se nepristrasnost ne može sumnjati.

Prava iz rada i po osnovu rada bankarski ombudsman ostvaruje u Centralnoj banci.

Bankarski ombudsman:

1) razmatra prigovore klijenata i predlaže stranama u sporu poravnanje ili drugi način okončanja spora;

2) daje preporuke bankama i mikrokreditnim finansijskim institucijama i kreditnim unijama za poboljšanje odnosa prema klijentima;

3) daje savjete klijentima, vezane za dalje vođenje spora;

4) obavlja i druge poslove koji doprinose ostvarivanju zaštite prava klijenata.

Bankarski ombudsman dužan je da se u svom radu pridržava principa objektivnosti, nezavisnosti, pravde, pravičnosti, raspoloživosti, konzistentnosti i neformalnosti.

Klijent banke se može obratiti bankarskom ombudsmanu samo ukoliko je prethodno iskoristio sve pravne mogućnosti zaštite svojih prava u postupku pred bankom, odnosno mikrokreditnom finansijskom institucijom i kreditnom unijom.

Postupak pred bankarskim ombudsmanom ne sprječava klijenta da po istom predmetu pokrene spor pred nadležnim sudom.

Propisom Centralne banke bliže će se urediti uslovi koje treba da ispunjava bankarski ombudsman, principi na kojima se zasniva rad bankarskog ombudsmana, ovlašćenja i obaveze bankarskog ombudsmana, način obezbjeđivanja materijalno-tehničkih uslova za njegov rad i postupak zaštite prava klijenata pred bankarskim ombudsmanom.

Izveštavanje Centralne banke

Član 103

Banke, filijale stranih banaka i mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije i druga lica kojima Centralna banka daje dozvolu za rad dužni su da pripremaju i blagovremeno dostavljaju Centralnoj banci tačne izvještaje i druge podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju.

Propisom Centralne banke utvrdiće se vrste, forma i sadržaj izvještaja i podataka iz stava 1 ovog člana i rokovi za njihovo dostavljanje Centralnoj banci.

Subjekti kontrole

Član 105

Centralna banka u obavljanju kontrolne funkcije vrši kontrolu:

1) banaka;

2) filijala stranih banaka;

3) mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija i drugih lica kojima Centralna banka daje dozvolu za rad;

4) lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima.

Izricanje mjera prema banci

Član 115

Ako banka, u rokovima propisanim ovim zakonom, ne dostavi primjedbe na izvještaj o izvršenoj kontroli ili dostavljenim primjedbama osnovano ne ospori nalaze iz izvještaja, odnosno dopune izvještaja u kojima su konstatovane nepravilnosti u poslovanju banke, Centralna banka će banci izreći mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Pod nepravilnostima u poslovanju banke, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1) neodgovarajuće upravljanje rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju;

2) postupanje banke (činjenjem, odnosno nečinjenjem) koje nije u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona;

3) primjena nesigurnih ili nesolidnih praksi u poslovanju banke.

Nesigurnim ili nesolidnim praksama u poslovanju banke iz stava 2 tačka 3 ovog člana smatra se svaka radnja ili odsustvo radnje koja je u suprotnosti sa opšteprihvaćenim standardima opreznog poslovanja i čije su moguće posljedice, u slučaju da rizik potraje, gubitak ili šteta za banku.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može i tokom trajanja neposredne kontrole, na predlog lica koje rukovodi kontrolom, banci izreći mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti:

- 1) ako je utvrđeno da banka krši zakonske i druge propise u mjeri koja zahtijeva hitno otklanjanje tih nepravilnosti;
- 2) kada ocijeni da je finansijsko stanje u banci takvo da je ugrožen nastavak njenog poslovanja.

Vrste mjera

Član 116

Ukoliko utvrdi nepravilnosti u poslovanju banke, Centralna banka može prema banci preduzeti jednu od sljedećih mjera:

1) pisano upozoriti banku o utvrđenim nepravilnostima i zahtijevati od banke da preduzme jednu ili više aktivnosti za otklanjanje tih nepravilnosti;

2) zaključiti sa bankom pisani sporazum kojim će se banka obavezati da u određenom roku otkloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju;

3) donijeti rješenje kojim će izreći jednu ili više sljedećih mjera:

- naložiti banci da otkloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju i/ili preduzme druge aktivnosti za poboljšanje stanja u banci,
- naložiti banci da smanji ili prekine jednu ili više aktivnosti za koje je Centralna banka utvrdila da su prouzrokovale gubitke za banku ili su suprotne dobrim bankarskim praksama,
- naložiti banci da utvrdi strožije limite u poslovanju od limita utvrđenih ovim zakonom, propisom Centralne banke ili aktima poslovne politike banke,
- naložiti razvrstavanje aktive po osnovu izloženosti kreditnom riziku u rizičniju grupu,
- naložiti banci da izdvoji adekvatne rezervacije po osnovu izloženosti riziku zemlje,
- naložiti banci da poveća iznos sopstvenih sredstava, obezbijedi veći koeficijent solventnosti i/ili veći nivo drugih pokazatelja adekvatnosti kapitala od propisanih, ukoliko je ispunjen jedan ili više uslova iz člana 71 ovog zakona,
- naložiti banci da razriješi člana odbora direktora, izvršnog direktora ili lice sa posebnim ovlašćenjima i dužnostima i utvrditi rok za sprovođenje postupka razrješenja i, po pravilu, zabraniti tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje,
- oduzeti odobrenje izdato članu odbora direktora za izbor na tu funkciju,
- naložiti da banka, u roku od 60 dana, napravi plan obnove kapitala prihvatljiv za Centralnu banku,
- naložiti banci da smanji opšte troškove, uključujući i ograničavanje zarada i drugih primanja članova odbora direktora, izvršnih direktora i drugih lica sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima,
- naložiti da sve kamatne stope koje se plaćaju na depozite ne prelaze tržišne kamatne stope za uporedive iznose i rokove dospjeća,
- naložiti banci da zahtijeva od njenog zavisnog lica da smanji ili prekine aktivnost za koju je Centralna banka utvrdila da je prouzrokovala značajne gubitke za banku ili da predstavlja veliki rizik za banku,
- zabraniti ili ograničiti porast aktive banke,
- naložiti banci prodaju dijela aktive,
- zabraniti banci ulaganja u druga pravna lica,
- naložiti banci da raskine ugovor zaključen sa licem izvan banke o pružanju usluga za banku, a koji banku izlaže visokom operativnom riziku,
- privremeno zabraniti obavljanje pojedinih ili svih poslova,

- privremeno zabraniti ili ograničiti otvaranje novih organizacionih djelova ili uvođenje novih proizvoda,
 - privremeno zabraniti primanje novih depozita i drugih povratnih sredstava,
 - privremeno zabraniti isplatu dividende ili bilo kojeg oblika isplate dobiti,
 - naložiti banci da prestane sa primjenom nesigurnih ili nesolidnih praksi,
 - naložiti banci da sprovede mjere za obezbjeđivanje sigurnog i efikasnog platnog prometa, uključujući i mjere zabrane raspolaganja sredstvima sa računa i mjere zabrane odobrenja ili zaduženja računa,
 - naložiti banci da donese i sprovede mjere za poboljšanje postupaka naplate dospjelih potraživanja, pravilno vrednovanje bilansnih i vanbilansnih stavki, poboljšanje računovodstvenog i informacionog sistema i/ili poboljšanje sistema internih kontrola i interne revizije;
- 4) donijeti rješenje kojim će naložiti banci da u određenom roku napravi plan za poboljšanje stanja u banci, koji mora da sadrži detaljno razrađene mjere i aktivnosti koje će banka preuzeti za obezbjeđenje adekvatnog upravljanja rizicima kojima je izložena u svom poslovanju i/ili za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i rokove za njihovo sprovođenje;
- 5) uvesti privremenu upravu u banci, u skladu sa članom 120 ovog zakona;
- 6) oduzeti dozvolu za rad banke.

Plan za poboljšanje stanja u banci, sačinjen u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana, banka dostavlja Centralnoj banci na odobrenje.

U postupku davanja odobrenja iz stava 2 ovog člana Centralna banka može zahtijevati od banke da izvrši izmjenu ili dopunu plana za poboljšanje stanja u banci.

Ukoliko je nivo sopstvenih sredstava banke, koeficijent solventnosti i/ili drugi pokazatelj adekvatnosti kapitala banke ispod propisanog nivoa, Centralna banka, prije preduzimanja drugih mjera utvrđenih ovim zakonom, može rješenjem zabraniti banci obavljanje jednog ili više poslova utvrđenih rješenjem o izdavanju dozvole za rad, odnosno odobrenjem Centralne banke.

U postupku izricanja mjere iz stava 4 ovog člana ne primjenjuju se odredbe člana 114 ovog zakona.

Uslovi za uvođenje privremene uprave

Član 120

Centralna banka će donijeti rješenje o uvođenju privremene uprave u banci, ako:

- 1) su sopstvena sredstava i/ili koeficijent solventnosti banke ispod jedne polovine propisanog nivoa;
- 2) je banci izrekla jednu ili više mjera iz člana 116 stav 1 tačka 3 ovog zakona, a banka nije u potpunosti sprovedla izrečene mjere u roku utvrđenom za njihovo sprovođenje, a nesprovođenje mjera može ugroziti njenu likvidnost, odnosno solventnost;
- 3) je banci izrekla mjeru iz člana 116 stav 1 tačka 4 ovog zakona a banka nije Centralnoj banci u ostavljenom roku dostavila plan za poboljšanje stanja u banci, ili banka nije u utvrđenom roku ispunila obaveze iz tog plana, ili plan nije odobrila Centralna banka.
- 4) Centralna banka može donijeti rješenje o uvođenju privremene uprave u banci, ako:
- 5) su sopstvena sredstva i/ili koeficijent solventnosti banke ispod dvije trećine propisanog nivoa;
- 6) utvrdi da je banka nelikvidna ili se likvidnost banke pogoršala do nivoa koji ugrožava interese deponenata i drugih povjerilaca banke;

- 7) utvrdi da je tokom trajanja roka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u poslovanju banka postala nelikvidna ili se likvidnost banke pogoršala do nivoa koji ugrožava interese deponenata i drugih povjerilaca banke;
- 8) je banka, primjenom nesigurnih ili nesolidnih praksi ili postupanjem suprotno odredbama zakona i propisa donijetih na osnovu zakona ugrozila interese deponenata banke ili umanjila imovinu banke;
- 9) banka onemogućava ili ometa obavljanje kontrolne funkcije Centralne banke, uključujući prikrivanje ili nedostavljanje informacija i drugih podataka i dokumentacije o poslovanju banke.

Rješenjem o uvođenju privremene uprave imenuje se privremeni upravnik i utvrđuje rok trajanja privremene uprave.

Rješenja iz stava 1 ovog člana je konačno.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Rješenje o uvođenju privremene uprave objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i dostavlja nadležnom sudu.

Uslovi za imenovanje privremenog upravnika

Član 121

Za privremenog upravnika može biti imenovano lice koje:

- 1) posjeduje značajno iskustvo iz oblasti bankarstva;
- 2) nije lice povezano sa bankom;
- 3) nije kažnjavano za djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje te dužnosti.

Naknada i nagrada privremenom upravniku

Član 122

Privremeni upravnik ima pravo na naknadu za rad, u mjesečnom iznosu u visini prosječne zarade izvršnih direktora u banci ostvarene u mjesecu koji prethodi uvođenju privremene uprave u banci.

Privremenom upravniku može se utvrditi i posebna nagrada, srazmjerno postignutim rezultatima, a najviše u visini petostruke prosječne zarade izvršnih direktora u banci ostvarene u mjesecu koji prethodi uvođenju privremene uprave u banci.

Iznos naknade iz stava 1 i nagrade iz stava 2 ovog člana utvrđuje Centralna banka, a isplaćuje banka.

Preuzimanje ovlašćenja organa banke

Član 123

Danom donošenja rješenja o uvođenju privremene uprave sva ovlašćenja skupštine akcionara, organa upravljanja, izvršnih direktora i zastupnika banke prenose se na privremenog upravnika.

Danom donošenja rješenja o uvođenju privremene uprave članovima odbora direktora banke prestaje funkcija na koju su imenovani, a izvršnim direktorima prestaje dužnost na koju su izabrani.

Dosadašnji članovi odbora direktora, izvršni direktori, druga lica sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i ostali zaposleni u banci dužni su da privremenom upravniku omoguće pristup cjelokupnoj poslovnoj i ostaloj dokumentaciji banke, kao i da sastave izvještaje o primopredaji poslova.

Razrješenje privremenog upravnika

Član 124

Privremeni upravnik se razrješava dužnosti prije prestanka privremene uprave:

- 1) ako na zadovoljavajući način ne izvršava dužnosti utvrđene ovim zakonom;
- 2) na lični zahtjev.

U slučaju razrješenja privremenog upravnika prije prestanka privremene uprave, u roku od sedam dana od dana njegovog razrješenja Centralna banka će imenovati novog privremenog upravnika.

Razriješeni privremeni upravnik je dužan da novoimenovanom privremenom upravniku preda dužnost i pruži sve informacije i dokumentaciju o svom radu, o čemu će se sačiniti zapisnik o primopredaji koji potpisuju oba upravnika.

Prilikom primopredaje dužnosti, razriješeni privremeni upravnik dužan je da sačini bilans stanja i bilans uspjeha banke sa stanjem na dan razrješenja.

Ovlašćenja Centralne banke

Član 125

Centralna banka može izdavati privremenom upravniku obavezna uputstva za vođenje poslovanja banke tokom trajanja privremene uprave.

Centralna banka može od privremenog upravnika zahtijevati dostavljanje informacija o sprovođenju privremene uprave.

Centralna banka može, na predlog privremenog upravnika, izdati nalog za obustavu isplata drugim licima sa svih računa koje ima neuredni dužnik banke pod privremenom upravom, do izmirenja dospjelih obaveza koje postoje u trenutku izdavanja naloga.

Centralna banka može, na predlog privremenog upravnika, izdati i nalog za privremenu obustavu plaćanja obaveza banke pod privremenom upravom (moratorijum), na period do 90 dana, sa mogućnošću produženja do 90 dana.

U toku trajanja moratorijuma privremeni upravnik obustavlja sva plaćanja, izuzev plaćanja po osnovu potraživanja koja se odnose na zarade i druga lična primanja povjerilaca banke, naknade štete nastale po život i zdravlje i tekućih troškova koji su neophodni za redovno funkcionisanje banke.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, Centralna banka može tokom trajanja moratorijuma, na predlog privremenog upravnika, odobriti isplatu depozita, do visine garantovanih depozita i samo licima koja imaju pravo na isplatu garantovanih depozita u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita depozita.

U toku trajanja moratorijuma:

- 1) svi postupci koji se vode protiv banke i privremenog upravnika, a koji proizilaze iz poslovanja banke, privremeno se prekidaju;
- 2) imovina banke ne može biti predmet izvršenja;
- 3) banka ne može preuzimati nove obaveze, osim obaveza prema Vladi Crne Gore, Centralnoj banci i Fondu za zaštitu depozita.

Obaveze privremenog upravnika

Član 126

Privremeni upravnik dužan je da preduzme sve potrebne mjere i aktivnosti koje su neophodne za nastavak poslovanja banke i zaštitu njene imovine, a naročito:

- 1) otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u poslovanju banke;
- 2) naplatu potraživanja banke, a posebno nekvalitetnih kredita;
- 3) ograničavanje rasta imovine i vanbilansnih obaveza banke;
- 4) smanjenje troškova poslovanja banke.

Privremeni upravnik dužan je da, odmah po imenovanju, obezbijedi imovinu i dokumentaciju banke, uključujući i njihovu fizičku zaštitu.

Privremeni upravnik dužan je da, u roku od 30 radnih dana od dana uvođenja privremene uprave u banci, Centralnoj banci dostavi:

- 1) izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja banke koji, najmanje sadrži:
 - podatke o imovini banke po izvršenom popisu,
 - bilans stanja i bilans uspjeha banke na dan imenovanja privremenog upravnika,
 - pregled svih potraživanja i obaveza banke po pojedinačnim dužnicima, odnosno povjericima banke,
 - procjenu mogućnosti nastavka poslovanja banke, koja uključuje i procjenu sposobnosti i spremnosti akcionara banke da dokapitalizuju banku;
- 2) plan aktivnosti privremenog upravnika tokom privremene uprave, koji sadrži predlog za rješavanje stanja u banci, sa obrazloženjem prednosti i nedostataka predloženih aktivnosti u odnosu na ostale moguće aktivnosti za rješavanje stanja u banci.

Predlog za rješavanje stanja u banci može da sadrži sljedeće mjere i aktivnosti:

- 1) usaglašavanje poslovanja banke sa ovim zakonom i drugim propisima, koji može da obuhvati:
 - dinamiku naplate potraživanja i izmirenja obaveza banke, iskazanu po mjesecima,
 - racionalizaciju troškova poslovanja banke,
 - predlog promjene unutrašnje organizacije banke i sistematizacije radnih mjesta,
 - prodaju aktive banke,
 - dokapitalizaciju banke,
 - druge mjere i aktivnosti u skladu sa zakonom;
- 2) prenos imovine i obaveza banke na drugu banku, u skladu sa članom 127c ovog zakona;
- 3) restrukturiranje banke;
- 4) oduzimanje dozvole za rad banke.

Rok iz stava 3 ovog člana Centralna banka može, na zahtjev privremenog upravnika, produžiti za 30 radnih dana, ukoliko ocijeni da je to neophodno zbog složenosti i obima poslova za utvrđivanje stanja u banci.

Privremeni upravnik je dužan da, prije sprovođenja dokapitalizacije banke, prenosa imovine i obaveza banke na drugu banku i restrukturiranja banke, pribavi odobrenje Centralne banke. Privremeni upravnik je dužan da Centralnoj banci dostavlja mjesečne izvještaje o svom radu i realizaciji plana aktivnosti iz stava 3 tačka 2 ovog člana.

Ukoliko Centralna banka ocijeni da je neophodno sprovesti hitne mjere za rješavanje stanja u banci u privremenoj upravi radi održavanja stabilnosti bankarskog sistema, plan aktivnosti privremenog upravnika ne mora da sadrži obrazloženje prednosti i nedostataka predloženih aktivnosti u odnosu na ostale moguće aktivnosti za rješavanje stanja u banci iz stava 3 tačka 2 ovog člana.

Dokapitalizacija banke u privremenoj upravi

Član 126a

Prije pokretanja postupka dokapitalizacije banke u privremenoj upravi privremeni upravnik dužan je da:

- 1) utvrdi iznos gubitaka banke;
- 2) pripremi bilans stanja banke.

Nakon izrade bilansa stanja iz stava 1 tačka 2 ovog člana, privremeni upravnik utvrđuje iznos potrebnog dodatnog akcijskog kapitala najmanje u visini kojom se obezbjeđuje potreban nivo sopstvenih sredstava i/ili koeficijent solventnosti adekvatan rizičnom profilu banke za koji treba izdati nove akcije banke.

Privremeni upravnik utvrđuje cijenu po kojoj će se vršiti prodaja emitovanih akcija, i to na sljedeći način:

1) visinu ukupne nominalne vrijednost postojećih akcija banke uvećava za iznos emisionih premija iskazanih u bilansu banke, a dobijeni iznos uvećava ili smanjuje za iznos dobiti ili gubitka iskazanog u bilansu stanja banke;

2) iznos izračunat u skladu sa tačkom 1 ovog stava dijeli sa ukupnim brojem postojećih akcija banke, a dobijeni rezultat predstavlja cijenu po kojoj će se vršiti prodaja emitovanih akcija.

Privremeni upravnik dužan je da najprije sprovede emisiju akcija koje mogu da kupe isključivo postojeći akcionari banke u roku koji odredi, osim u slučaju kada:

1) je Centralna banka, prije uvođenja privremene uprave, naložila dokapitalizaciju banke, ali ta dokapitalizacija nije uspjela;

2) Centralna banka ocijeni da je neophodno hitno rješavanje stanja u banci u privremenoj upravi radi sprječavanja ugrožavanja stabilnosti i sigurnosti bankarskog sistema.

Ukoliko postojeći akcionari ne dokapitalizuju banku u skladu sa stavom 4 ovog člana, privremeni upravnik donosi odluku o emisiji akcija banke radi njihove prodaje licima koja nijesu postojeći akcionari banke (u daljem tekstu: novi akcionari).

U slučaju iz stava 5 ovog člana postojeći akcionari banke nemaju pravo preče kupovine, niti pravo kupovine dodatno emitovanih akcija.

Akcije emitovane u postupku dokapitalizacije banke u privremenoj upravi mogu kupovati samo lica koja od Centralne banke prethodno pribave odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća, osim ukoliko kupovinom tih akcija ne stiču kvalifikovano učešće u banci ili imaju odgovarajuće odobrenje Centralne banke.

Izuzetno od člana 10a ovog zakona, o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 7 ovog člana Centralna banka odlučuje u roku od pet radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Komisija za hartije od vrijednosti i Centralna depozitarna agencija (u daljem tekstu: CDA) dužni su da o odobravanju prospekta, odnosno evidentiranju emisije akcija emitovanih u skladu sa ovim članom odluče najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva.

Emisija akcija za dokapitalizaciju banke smatra se uspješnom samo ako se prodajom emitovanih akcija dostigne nivo potrebnog dodatnog akcijskog kapitala najmanje u visini kojom se obezbjeđuje potreban nivo sopstvenih sredstava i/ili koeficijent solventnosti adekvatan rizičnom profilu banke.

Privremeni upravnik dužan je da, bez odlaganja, obavijesti Centralnu banku o rezultatima dokapitalizacije banke u privremenoj upravi.

Prodaja akcija akcionara banke, uz obaveznu dokapitalizaciju

Član 127

Ako emisija akcija koja je sprovedena na osnovu odluke privremenog upravnika o dokapitalizaciji banke u skladu sa članom 126a ovog zakona ne uspije, Centralna banka može naložiti privremenom upravniku da organizuje prodaju akcija koje posjeduju akcionari banke u toj banci (u daljem tekstu: akcije postojećih akcionara) novim akcionarima, uz obaveznu dokapitalizaciju najmanje u visini kojom se obezbjeđuje potreban nivo sopstvenih sredstava i/ili koeficijent solventnosti adekvatan rizičnom profilu banke.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može odobriti privremenom upravniku da organizuje prodaju akcija postojećih akcionara uz obaveznu dokapitalizaciju i bez sprovođenja emisije akcija iz člana 126a ovog zakona, u slučaju kada ocijeni da je neophodno hitno rješavanje stanja u banci u privremenoj upravi u cilju održavanja finansijske stabilnosti.

Iznos potrebnog dodatnog kapitala za koji treba emitovati nove akcije banke radi sprovođenja obavezne dokapitalizacije banke i cijenu akcija privremeni upravnik utvrđuje u skladu sa članom 126a st. 2 i 3 ovog zakona.

Prodaja akcija postojećih akcionara

Član 127a

Privremeni upravnik je dužan da putem elektronskih i štampanih medija koji se distribuiraju na cijeloj teritoriji Crne Gore obavijesti potencijalne ulagače o planiranoj prodaji akcija postojećih akcionara, načinu prodaje i početnoj cijeni akcija, kao i visini potrebnih sredstava za obaveznu dokapitalizaciju banke.

Kupac akcija postojećih akcionara za vrijeme privremene uprave može biti samo lice koje tom kupovinom stiče kvalifikovano učešće u banci i koje dobije prethodno odobrenje Centralne banke za sticanje kvalifikovanog učešća u banci, u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka o zahtjevu za sticanje kvalifikovanog učešća iz stava 2 ovog člana odlučuje u roku od 10 radnih dana od dana podnošenja zahtjeva.

Privremeni upravnik daje nalog ovlašćenom učesniku na tržištu hartija od vrijednosti za prodaju akcija postojećih akcionara na berzi, sa podacima o početnoj cijeni akcija i vremenu trajanja ponude, sa nalogom da se te akcije mogu prodati samo licima iz stava 2 ovog člana.

Ponuda za prodaju akcija po početnoj cijeni traje dva radna dana, a svakog narednog radnog dana se umanjuje za po 10%, s tim da umanjenje cijene akcija može iznositi najviše 70% od početne cijene akcija.

Prodaja akcija postojećih akcionara može se, osim na način utvrđen u stavu 4 ovog člana, izvršiti i kao prodaja bloka akcija, u skladu sa zakonom.

Prodane akcije postojećih akcionara CDA prenosi, nakon kliringa i saldiranja, na privremene račune hartija od vrijednosti novih kupaca, a novčana sredstva od prodaje tih akcija kupci uplaćuju na poseban privremeni račun kod CDA, koja na tim računima ostaju dok kupci ne izvrše potrebnu dokapitalizaciju banke, odnosno do isteka roka za uplatu sredstava za kupovinu novih akcija banke.

Obavezna dokapitalizacija banke

Član 127b

Privremeni upravnik je dužan da, narednog dana od dana prodaje akcija postojećih akcionara, donese odluku o emisiji akcija banke putem zatvorene ponude u visini utvrđenoj u skladu sa članom 127 stav 3 ovog zakona, radi njihove prodaje kupcima akcija postojećih akcionara.

Kupci akcija postojećih akcionara dužni su da kupe dio nove emisije akcija koji je proporcionalan njihovom učešću u kupovini akcija postojećih akcionara.

Emisija akcija iz stava 1 ovog člana smatra se uspješnom samo ako se prodaju sve akcije te emisije.

Kada emisija akcija iz stava 1 ovog člana uspije, CDA prenosi akcije sa privremenih računa iz člana 127a stav 7 ovog zakona i kupljene akcije nove emisije na račun hartija od vrijednosti kupaca akcija i istovremeno prenosi novčana sredstva sa privremenog računa na račune prethodnih akcionara, a sredstva od prodaje akcija nove emisije na račun banke.

Ako emisija nije uspjela, CDA vraća akcije postojećih akcionara sa privremenih na račune vlasnika akcija banke, a novac sa privremenog računa iz člana 127a stav 7 ovog zakona vraća kupcima koji nijesu uspjeli da izvrše potrebnu dokapitalizaciju banke.

Prenos imovine i obaveza na drugu banku

Član 127c

Privremeni upravnik može prenijeti dio ili ukupnu imovinu i dio ili ukupne obaveze banke na drugu banku ili banke ugovorom (u daljem tekstu: druga banka).

Prenos iz stava 1 ovog člana vrši se bez saglasnosti deponenata i drugih povjerilaca i bez saglasnosti dužnika banke.

Na prenos iz stava 1 ovog člana ne plaćaju se porezi, doprinosi, takse i druge naknade utvrđene zakonom.

U skladu sa ugovorom o prenosu imovine i obaveza banke na drugu banku može se vršiti i prenos imovine koja je opterećena hipotekom ili drugim stvarnim pravima.

Ne može se vršiti prenos imovine koja je predmet izvršenja ili imovine za koju je utvrđena zabrana raspolaganja.

Vrijednost imovine i/ili obaveza koje se prenose na drugu banku utvrđuju se ugovorom o prenosu imovine i/ili obaveza banke na drugu banku.

Centralna banka odobrava prenos imovine i/ili obaveza banke na drugu banku odobrenjem predloga ugovora iz stava 6 ovog člana.

Odobrenje iz stava 7 ovog člana Centralna banka može izdati ukoliko utvrdi da, nakon prenosa imovine i/ili obaveza banke, druga banka može nastaviti da posluje na način koji ne ugrožava finansijsko stanje te banke i usklađenost njenog poslovanja sa ovim zakonom.

O izvršenom prenosu imovine i/ili obaveza u skladu sa ovim članom privremeni upravnik obavještava deponente, druge povjerioce i dužnike banke u roku od pet radnih dana od dana izvršenog prenosa.

Ako je prenos imovine i/ili obaveza vrši uz plaćanje premije od strane druge banke, premija se uplaćuje banci pod privremenom upravom.

Trajanje privremene uprave

Član 128

Privremena uprava traje do šest mjeseci, s tim da se može produžiti za još tri mjeseca, ako Centralna banka procijeni da u sljedećih šest mjeseci banka može dostići zahtijevani nivo sopstvenih sredstava ili koeficijenta solventnosti i redovno ispunjavati dospjele obaveze.

Istekom roka trajanja privremene uprave Centralna banka je dužna da:

- 1) banku vrati pod kontrolu akcionara;
- 2) otvori stečajni postupak nad bankom.

Privremena uprava u banci prestaje i prije isteka roka iz stava 1 ovog člana:

- 1) vraćanjem banke pod kontrolu akcionara, ako Centralna banka ocijeni da su mjere za ozdravljenje banke dale zadovoljavajuće rezultate;
- 2) donošenjem rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad bankom.

U slučaju vraćanja banke pod kontrolu akcionara, Centralna banka nalaže privremenom upravniku da najkasnije u roku od 45 dana pripremi svu potrebnu dokumentaciju i akta i sazove i održi skupštinu akcionara banke.

Danom održavanja skupštine akcionara banke sazvane u skladu sa stavom 4 ovog člana, skupštini akcionara vraćaju se ovlašćenja koja su prenijeta privremenom upravniku u skladu sa članom 123 stav 1 ovog zakona, s tim da funkciju odbora direktora i dužnost izvršnih direktora privremeni upravnik obavlja do imenovanja novog odbora direktora i izvršnih direktora.

Oduzimanje dozvole za rad banke

Član 129

Centralna banka oduzima dozvolu za rad banke, ako:

- 1) prijava za registraciju u CRPS nije podnesena u propisanom roku ili banka nije počela sa obavljanjem poslova u roku od 60 dana od dana registracije;
- 2) je dozvola za rad banke izdata na osnovu neistinitih podataka;
- 3) banka više ne ispunjava uslove na osnovu kojih joj je izdata dozvola za rad;
- 4) banka duže od šest mjeseci ne obavlja poslove primanja depozita ili odobravanja kredita, osim ako je to Centralna banka naložila;
- 5) je banka više puta ili trajnije postupala suprotno zakonu, drugim propisima ili standardima opreznog poslovanja, čime ugrožava sigurnost depozita;
- 6) je nadležni organ banke donio odluku o likvidaciji banke;
- 7) koeficijent solventnosti padne ispod jedne četvrtine propisanog nivoa;
- 8) banka ne isplaćuje svoje dospjele novčane obaveze pet dana uzastopno;
- 9) su obaveze banke veće od njene imovine.

Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad banke, ako:

- 1) utvrdi da je banka kritično potkapitalizovana;
- 2) banka ima kritično nizak nivo likvidnosti;
- 3) je banka počinila jednu ili više težih povreda ovog ili drugih zakona;
- 4) banka ne ispunjava obaveze koje se odnose na zaštitu depozita;
- 5) su aktivnosti banke povezane sa pranjem novca i/ili finansiranjem terorizma ili sa vršenjem drugih kažnjivih radnji;
- 6) poslove primanja depozita ili odobravanja kredita obavlja u obimu koji je značajno nesrazmjernan ranijem ili planiranom obimu tih aktivnosti;
- 7) banka ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka;

- 8) preduzete mjere za ozdravljenje banke ne dovedu do poboljšanja stanja u banci;
- 9) je Centralna banka naložila banci da razriješi člana odbora direktora, izvršnog direktora ili lica sa posebnim ovlašćenjima i dužnostima i zabrani tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a banka nije sprovela izrečenu mjeru u određenom roku;
- 10) banka više puta ne dostavi blagovremeno ili dostavi netačne izvještaje Centralnoj banci;
- 11) banka više puta Centralnoj banci onemogućuje obavljanje kontrole.

Rješenje o oduzimanju dozvole za rad banke objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i dostavlja CRPS.

Donošenjem rješenja iz stava 3 ovog člana prestaju da važe i izdata odobrenja banci za obavljanje drugih poslova.

Kad Centralna banka oduzme dozvolu za rad banke, odmah donosi rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad bankom ili rješenje o likvidaciji banke.

Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad bankom Centralna banka donosi kada su obaveze banke veće od njene imovine, a rješenje o likvidaciji banke donosi kada nijesu ispunjeni uslovi za sprovođenje stečajnog postupka.

Rješenje iz stava 5 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i dostavlja CRPS.

Rješenja iz st. 3 i 5 ovog člana su konačna.

Protiv rješenja iz st. 3 i 5 ovog člana može se voditi upravni spor.

Utvrđivanje iznosa naknade **Član 138**

Za vršenje kontrolne funkcije Centralna banka naplaćuje naknadu.

Naknadu iz stava 1 ovog člana čine:

- 1) naknade za izdavanje dozvola za rad banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija;
- 2) naknade za izdavanje odobrenja iz ovog zakona;
- 3) naknade za kontrolu banaka, filijala stranih banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija.

Ukupan godišnji iznos naknada iz stava 2 ovog člana ne može biti veći 0,5% ukupnog iznosa aktive banaka u Crnoj Gori na kraju godine koja prethodi godini za koji se obračunava naknada. Visinu ukupne godišnje naknade iz stava 2 ovog člana i iznose pojedinačnih naknada utvrđuje Centralna banka posebnim propisom.

Član 165

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj banka i drugo pravno lice, ako:

- 1) se bez potrebne dozvole, odnosno odobrenja Centralne banke bavi bankarskim poslovima (član 4);
- 2) u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge koristi riječ banka ili izvedenicu od riječi banka, osim u slučaju kada te riječi koristi u skladu sa odredbama ovog zakona (član 5);

- 3) stekne ili poveća kvalifikovano učešće u banci, bez odgovarajućeg odobrenja Centralne banke (član 9);
- 4) bez odobrenja Centralne banke osnuje dio banke u inostranstvu (član 42 stav 2);
- 5) ne uspostavi sistem za upravljanje rizicima (član 48);
- 6) ukoliko prekorači propisane limite izloženosti (član 58);
- 7) ne izvrši razvrstavanje stavki aktive ili ne procjenjuje visinu gubitaka koji proizilaze iz kreditnog rizika (član 59);
- 8) licima povezanim sa bankom pruža usluge pod uslovima koji su povoljniji od uslova pod kojima te usluge pruža drugim licima, ili koristi usluge lica povezanih sa bankom, pod uslovima koji su nepovoljniji od uslova pod kojima bi druga lica pružala te usluge banci (član 78);
- 9) stekne akcije banke ili druge elemente sopstvenog kapitala iznad dozvoljenog nivoa ili u propisanom roku ne otuđi stečene sopstvene akcije (član 80);
- 10) ima ulaganja u nekretnine i osnovna sredstva iznad nivoa utvrđenog propisom Centralne banke (član 82);
- 11) davanje kredita uslovljava korišćenjem njenih usluga ili usluga drugih lica povezanih sa bankom, koje nijesu u vezi sa osnovnim poslom (član 90);
- 12) ne vodi poslovne knjige po propisanom kontnom planu ili ne sastavlja izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i posebnim propisima (član 93);
- 13) ako izabere spoljnog revizora ili društvo za reviziju bez odobrenja Centralne banke (član 95);
- 14) dostavi Centralnoj banci netačne izvještaje i druge podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju, ili ih ne dostavi blagovremeno (član 103);
- 14a) ako ovlašćenom licu ne omogući prisustvovanje sjednicama skupštine akcionara, odbora direktora, odbora za reviziju i tijela odbora direktora ili ako, na njegov zahtjev, ne sazove sjednicu odbora direktora ili ako mu ne omogući nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije ili uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i kompjutersku bazu podataka (član 118a).
- 15) obvezniku izvještavanja na konsolidovanoj osnovi ne dostavi blagovremeno svoje finansijske izvještaje i druge podatke neophodne za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja (član 133 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u banci i drugom pravnom licu novčanom kaznom od 500 do 1.000 EUR.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1) i 3) ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 6.000 eura.

